

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**EVLİLİK UYUMU İLE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE MİZAÇ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Hazırlayan
Ayşe KUZU**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mustafa BİLİCİ**

İSTANBUL – 2017

TEZ TANITIM FORMU

- YAZAR ADI SOYADI** : Ayşe KUZU
- TEZİN DİLİ** : Türkçe
- TEZİN ADI** : Evlilik Uyumu ile Kişilik Özellikleri ve Mizaç Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
- ENSTİTÜ** : İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ANABİLİM DALI** : Psikoloji Anabilim Dalı
- TEZİN TÜRÜ** : Yüksek Lisans
- TEZİN TARİHİ** : 20.10.2017
- SAYFA SAYISI** : 120
- TEZ DANIŞMANLARI** : Prof. Dr. Mustafa BİLİCİ
- DİZİN TERİMLERİ** : Evlilik Uyumu, Kişilik Özellikleri, Mizaç
- TÜRKÇE ÖZET** : Bu çalışmada evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve mizaç arasındaki ilişki incelenmiştir.
- DAĞITIM LİSTESİ** : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Ayşe KUZU

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**EVLİLİK UYUMU İLE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE MİZAÇ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Hazırlayan
Ayşe KUZU**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mustafa BİLİCİ**

İSTANBUL – 2017

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının ederlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Ayşe KUZU

/ / 2017

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ayşe'nin "Evlilik Uyumu ile Kişilik Özellikleri ve Mizaç Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından KLİNİK PSİKOLOJİ bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Üye

Üye

Üye

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 2017

ÖZET

Giriş: Evlilik iki kişinin, yasal zeminde onaylanmış yolla birlikte yaşamaya devam etmesidir. Evliliğin zorunlu ve gönüllü niteliklerinin bir dengeye ulaşması olayı evlilik uyumu olarak tanımlanmaktadır. Kişilik ise; bireyin kendinde var olan özellikleri ile çevresi arasında geliştirdiği ilişkilerin meydana getirdiği davranışlar toplamıdır. Bunların yanı sıra mizaç ise bir kişinin yaşam boyunca değişmeyen genetik ve doğuştan gelen sabit özellikleridir. Yapılan bu çalışmada ise bahsedilen bu değişkenlerden yola çıkarak evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve mizaçları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı evli bireylerde kişilik özelliklerinin ve mizaçlarının evlilik uyumunun sağlanmasında anlamlı bir etkisinin olup olmadığını saptamaya çalışmaktır. Bununla berabersosyo-demografik bazı özelliklerin de evlilik uyumunun ile ilişkili olup olmadığının araştırılması da amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Evlilikte Uyum Ölçeği, Mizaç Tarzları Ölçeği ve Eysenck Kişilik Anketi kullanılmıştır. Kullanılan ölçme aracıyla elde edilen veriler, alt amaçlara uygun istatistiksel tekniklerle analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler SPSS for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma dahilinde kişisel bilgi formunu ve anket sorularını yanıtlayan bireylerin 50'si kadınlardan ve 50'si erkeklerden oluşmaktadır. Bireylerin yaş ortalaması 38.52±11.02 yıl olup, eşlerinin yaş ortalaması 38.85±10.92 yıl olduğu, çalışmayan kadınlardan %65'i eşiyile flört ederek evlendiği, %82'si ailesinin gelir düzeyi orta olduğu, %56'sı üniversite mezunu olduğu, %51'inin eşi üniversite mezunu olduğu, %73'ü herhangi bir işte çalışmakta olduğu, %30'unun eşi serbest meslekle uğraşmakta olduğu, %54'ünün 2 tane ve üzerinde çocuğu olduğu, 53'ünün evlilik süresi 0-10 yıl arası olduğu, %90'nının evliliklerinden memnun oldukları, %89'unun cinsel yaşamlarından memnun oldukları, %77'si eşiyile ev içindeki sorumlulukları paylaştıkları, %82'si eşiyile sorunlarını paylaştıkları ve %41'inin eşinin ailesine karşı tutumunun koruyucu olduğu görülmüştür.

Sonuçlar: Evliliğini eşiyile flört ederek yapmış olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanları evliliğini görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Evliliğini eşiyile flört ederek yapmış olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanları evliliğini görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin

evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar da artmakta olduğu görülmüştür. Bireylerin nörotisizm ve psikotisizm ölçeklerinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar düşme olduğu görülmüştür. Bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar düşme olduğu görülmüştür. Bireylerin iş birliği yapma ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar da artmakta olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Evlilik Uyumu, Kişilik Özellikleri, Mizaç

SUMMARY

Introduction: Marriage is that relationship between two people which is approved by legally. Marriage compatibility described as reaching a balancing with obligatory and voluntary quality. Personality is total of behaviours with personal characteristics and relationship with enviromental. As well as among these temperament is stabil quality which never changes during life. In this study considering mentoined variables, examined relationship between marriage compatibility and temperament, personality.

Aim: Aim of the this study examine to effect of personal characteristics and temperament on married people. With all these aimed to examine relationship between on marriage compatibility.

Method: Informed concept, compliance scale for marriage, humor styles scale, Eysenck personality questionnaire are used in this study. Datas obtanied with measuring instruments analyzed with statistical techniques which appropriate sub-purposes. Datas obtanied measuring instruments were coded and transfered to SPSS (Statistical Package For Social Sciences) using by 21.0 windows program on computer and Statistical operations used. During evaluating datas, descriptive statistical methods were used.

Results: 50 women and 50 men has participated in this study. Average of the ages are 38.52 ± 11.02 years, average of the couples are 38.85 ± 10.92 years, 65 participants were getting married by flirting with their couple, 82 participants' income rate is middle, 56 participants are graduated from university, 51 participants' partner was graduated from university, 73 participants employed, 30 participants' partner have self-employed, 54 participants have 2 or more children, 53 participants' duration of marriage is between 0 and 10 years, 90 participants are happy with their marriage, 89 participants are happy with their sexual life, 77 participants are sharing responsibilities for house, 82 participants are sharing problems with their partner, 41 participants are protector for their famliy has determined.

Conclusion: People who have made their marriage by flirting with their partner's point of scale outwardness was higher than people who have made their marriage by arranged. people who have made their marriage by flirting with their partner's point of marriage compatibility was higher than people who have made their marriage by arranged. When scale of outwardness' point increases marriage

compatibility's point increases as well. When participants' neuroticism and psychoticism's point of scales increase marriage compatibility's point decreased. When participants' points of avoidancescale increases, marriage compatibility's point decreased. When participants' points of cooperation scale increases, marriage compatibility's point increased as well.

Key words: Marriage compatibility, Personality characteristics, Temperament

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET.....	I
SUMMARY.....	III
İÇİNDEKİLER	V
KISALTMALAR LİSTESİ.....	VII
TABLolar LİSTESİ.....	VIII
EKLER LİSTESİ.....	XI
ÖNSÖZ.....	XII
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
1.1. Araştırmanın Problemi	4
1.2. Hipotezler.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Sayıltılar	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM	6
KURAMSAL ÇERÇECE	6
2.1. EVLİLİK UYUMU.....	6
2.1.1. Evlilik Uyumunun Tanımı.....	8
2.1.2. Evlilik Uyumunu Etkileyen Etmenler.....	8
2.1.3. Evlilik Uyum Eksikliğinin Sonuçları.....	11
2.2. KİŞİLİK.....	13
2.2.1. Kişiliği Belirleyen Temel Faktörler	14
2.2.1.1. Genetik Faktörler	14
2.2.1.2. Çevresel Faktörler	14
2.2.1.3. Kültürel Faktörler	14
2.2.1.4. Aile Faktörü	15
2.2.2. Kişiliğin Özellikleri.....	15
2.2.3. Eysenck Kişilik Kuramı	16
2.2.3.1. Psikotiklik Boyutu (P).....	17
2.2.3.2. Dışa dönüklük-İçe Dönüklük Boyutu (E).....	17
2.2.3.3. Nevrotik Boyutu (Neuroticism) (N).....	18
2.2.3.4. Yalan (Lie) Boyutu (L).....	18
2.3. MİZAÇ (TEMPERAMENT).....	19

2.3.1. Mizaç Türleri.....	19
2.3.1.1. Hipertimik Mizaç	20
2.3.1.2. Depresif Mizaç.....	21
2.3.1.3. İrritabl Mizaç	21
2.3.1.4. Siklotimik Mizaç	21
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	24
YÖNTEM.....	24
3.1. Araştırmanın Modeli.....	24
3.2. Araştırmanın Örneklemi	24
3.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	24
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	24
3.3.2. Evlilikte Uyum Ölçeği.....	24
3.3.3. Mizah ve Karakter Envanteri	24
3.3.4. Eysenck Kişilik Anketi.....	25
3.4. Veri Analiz Teknikleri	26
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	27
BULGULAR	27
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	51
TARTIŞMA VE YORUM.....	51
SONUÇLAR.....	59
ÖNERİLER.....	64
KAYNAKÇA.....	65
EKLER
ÖZGEÇMİŞ

KISALTMALAR LİSTESİ

A.G.E.: Adı Geçen Eser

İY: İş Birliği Yapma

KA: Kendini Aşma

KY: Kendini Yönetme

MKE:Mizaç ve Karakter Envanteri

ÖB: Ödül Bağımlılığı

SE: Sebat Etme

SPSS: Statistical PackageForSocialSciences

TCI: Mizaç ve Karakter Envanteri

YA: Yenilik Arayışı

ZK: Zarardan Kaçınma

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1: Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyodemografik Değişkenlere İlişkin Dağılımı (n=100).....	28
Tablo 4.2: Bireylerin Evlilik Biçimlerine Göre Grupların Eysenck Kişilik Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	29
Tablo 4.3: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Eysenck Kişilik Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	29
Tablo 4.4: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Evlilik Uyumu Ölçeğinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	30
Tablo 4.5: Bireylerin Dışa Dönüklük Ölçeğinden Aldıkları Puanların Eşlerin Eğitim Düzeyine Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	30
Tablo 4.6: Bireylerin Dışa Dönüklük Ölçeğinden Aldıkları Puanların Bireylerin Çocuk Durumlarına Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	31
Tablo 4.7: Bireylerin Ev İçi Sorumluklarını Eşleriyle Ne Derecede Paylaştıklarına Göre Grupların Eysenck Kişilik Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	32
Tablo 4.8: Bireylerin Sorunlarını Eşleriyle Ne Derecede Paylaştıklarına Göre Grupların Eysenck Kişilik Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	32
Tablo 4.9: Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden Aldıkları Puanların Bireylerin Eğitim Düzeyine Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	33
Tablo 4.10: Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden Aldıkları Puanların Eşlerin Eğitim Düzeyine Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	34
Tablo 4.11: Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden Aldıkları Puanların Bireylerin Çocuk Durumlarına Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	35

Tablo 4.12: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması.	36
Tablo 4.13: Bireylerin Yaşlarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Spearman Korelasyon Analizi İle İlişkinin İncelenmesi..	37
Tablo 4.14: Bireylerin Eşlerinin Yaşlarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Spearman Korelasyon Analizi İle İlişkinin İncelenmesi.....	38
Tablo 4.15: Bireylerin Evlilik Biçimlerine Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	39
Tablo 4.16: Bireylerin Çocuk Durumlarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması	40
Tablo 4.17: Bireylerin Yenilik Arayışı ve Zarardan Kaçınma Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Bireylerin Çocuk Durumlarına Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	41
Tablo 4.18: Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	42
Tablo 4.19: Bireylerin Ev İçi Sorumluklarını Eşleriyle Ne Derecede Paylaştıklarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	43
Tablo 4.20: Bireylerin Sorunlarını Eşleriyle Ne Derecede Paylaştıklarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması	44
Tablo 4.21: Bireylerin Eşlerinin Kendilerine ve Çocuklarına Gösterdiği Tutumlara Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması	45
Tablo 4.22: Bireylerin Sebatsızlık Ölçeğinden Aldıkları Puanların Bireylerin Eşlerinin Kendilerine ve Çocuklarına Gösterdikleri Tutumlara Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	46

Tablo 4.23: Bireylerin Sosyo-Demografik Özellikleri, Kişilik ve Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Üzerine Etkisinin İncelenmesi.....49

EKLER LİSTESİ

EK – A:KİŞİSEL BİLGİ FORMU

EK – B:EVLİLİKTE UYUM ÖLÇEĞİ

EK – C:MİZAÇVE KARAKTER ENVANTERİ

EK – D:EYSENCK KİŞİLİK ANKETİ

ÖNSÖZ

Kıymetli hocam Prof. Dr. Mustafa BİLİCİ' ye öğrenim sürecimde engin tecrübelerini cömertçe paylaştığı, beni anlayıp güvendiği için, varlığı ve duruşuyla bana yön verdiği için sonsuz teşekkür ederim.

GİRİŞ

Ortak bir hayat yaşamak için iki bireyin hayatlarını birleştirdiği, birbirlerine kuvvetli bağlarla bağlandığı evrensel olaya evlilik denilmektedir. Evlilik, geleneksel geniş aileyi kapsayan sosyal çoğalmayı düzenlemektedir. Bunun yanı sıra kadın ve erkek arasında olan ilişkiyi ekonomik, sosyal, cinsel ve yasal açıdan kapsayan bir beraberliktir. Çoğu kişi mutlu bir evliliğin, hayatları için önemli bir etken olduğunu belirtmiştir.

Toplumsal bir kurum olan evliliğin kökeni 4000 yıl öncesine dayanır. Tabiiatta olmayan, insanın oluşturduğu bir kültür kurumu olan evlilik, her kültür olayı gibi zamanla değişen, içinde bulunduğu zamana göre yeni şekiller alabilen, kadın ve erkeğin ortak yaşamı ile oluşan toplumun en küçük yapı taşıdır. İnsanın oluşturduğu her şeyde olduğu gibi evliliğinde zamanla sorun oluşturan ve düzeltilmesi gereken tarafları vardır. Ortaya çıkan bu evlilik sorunlarıyla başa çıkmak istemeyen kişilerin söyledikleri gibi evlilik modası geçmiş bir birim değildir. Aksine bütün güçlüklerle rağmen evliliğin devam etmesi, dönemlerin değişimiyle değişip o günün şartlarına uyum sağlayabilen, toplum sağlığı açısından çok önemli olan temel toplum birimidir.¹

İki birey bir arada olmaya başladıkları zamandan itibaren birbirlerinden önceki hayat şekillerini (yer, zaman vb. paylaşma durumlarında) değiştirmeye ve yeni etkileşim şekillerini denemeye başlarlar. Bu etkileşimin tutmasına paralel olarak iki kişilik psikolojik sistem oluşmaktadır.²

Psikolojik sistem içerisinde kişiler duygusal ihtiyaçlarını doyururlar. Evlilik insanların mutluluğuna yardımcı olan ve bireylerin gelişmesinde önemli bir rolü bulunan bir kurumdur. Evlilik kişinin benliğini başka bir kişinin benliği ile birleştirmesine olanak sağlayan, kişiliğinin gelişmesini ve mesut olmasını sağlayan bir kurum olarak ele alınmaktadır.³

Kişilik kavramı, mizaç ve karakterkavramlarından farklı bir anlama sahip olmasına rağmen çoğunlukla birbirleriyle karıştırılabilmektedir. Mizaç, genlerle aktarılan kişinin yaşamı boyunca çok fazla değişime uğramayan yapısal özelliklerdir. Karakter, eğitim ve toplumun etkisiyle gelişmiş ve öğrenilmiş tutumlar olup, karakterin zaman içerisinde değişebilecek özellikler olduğunun en büyük kanıtıdır.

¹ Haluk Yavuzer, **Ana-Baba Okulu**, Remzi Kitabevi/İstanbul, 2011, s.80.

² Aydan Gülerce, **Türkiye’de Ailelerin Psikolojik Örüntüleri**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1996, s.46.

³ Olga Hünler, Tülin Gençöz, Boyun Eğici Davranışlar ve Evlilik Doyumu İlişkisi: Algılanan Evlilik Problemleri Çözümünün Rolü, **Türk Psikoloji Dergisi**, 2003, 18(51), s.99-108.

Kalitsal olan mizaç ile öğrenilmiş tutum olan karakterin bir araya gelmesiyle ise kişilik oluşmaktadır.

Kişilik kavramı için uzlaşmış bir tek tanım yapmak oldukça zordur bunun en önemli nedeni ise oldukça geniş bir kavram olmasıdır. Bu zorluk genel çerçevesinin çok geniş olmasının dışında, bu çerçeve içinde kişi ile ilgili yargılara ulaşılabilmemesinden de kaynaklanmaktadır. Kişilik, kişinin sadece birkaç niteliğini değil, sahip olduğu tüm niteliklerini ve bu niteliklerin birbirleriyle olan etkileşimini de içinde barındırır.⁴

Kişilik ifadesi, insanın biyolojik ve psikolojik yapılarının, ilgi, tutum ve yeteneklerinin en iyi şekilde bütünleşmesini ifade etmektedir. Kişilik, bir bireyi başka bireylerden ayıran bilişsel, davranışsal ve duygusal ve özelliklerin tamamıdır. Ayrıca kişilik insanın iç ve dış çevresiyle kurduğu, başka insanlardan ayırt edici, tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki şeklindedir. Kişilik başka bir tanıma göre, bireyin tecrübeler karşısındaki uyumunu belirleyen psikobiyolojik sistemlerin, dinamik bir sistemidir. Dinamik bir organizasyon olması da sürekli gelişip değişerek, kendini yenileyen bir sistem olmasından dolayı olarak açıklanabilir.⁵

İnsan kişiliğini kalıtım ve çevresel unsurların karşılıklı etkileşiminden şekillendiğini ve dört temel boyutunun olduğunu belirtmiştir. Bu boyutlar; bilişsel boyut, değerlendirici boyut, duygusal boyut ve somatik boyuttur. Eysenck, ileriki senelerde gerçekleştirdiği araştırmalar sonucunda normal ve nevrotik bireyleri kıyaslarken içedönüklük-dışadönüklük boyutlarının bulunduğunu da belirtmiştir. Obsesif, hemen heyecanlanan, kendilerine güvenleri çok olmayan, sosyal ilişkilerde katı bireyler nevrotik içedönük olarak tanımlanırken; histerik, konversifsemptomlar göstermeye yatkın, enerjisi çok olmayan, sözlü ifade yetenekleri kısıtlı, çok fazla hata yapan bireyler ise nevrotik dışadönük olarak tanımlanmaktadır.⁶

Mizaç ise doğuştan kalıtsal olarak gelen yaratılış, huy anlamını taşımaktadır. Duygulanımdaki etkiler yani uyaranlar karşısında varoluştan kalıtsal olarak, belli bir şekilde tepki gösterme biçimidir. Bu tepkiler erken yaşlarda gözlenen davranışlar olup çoğunlukla kendiliğinden gerçekleşen davranış özelliği taşıyarak çoğunlukla yaşam boyu devam eden alışkanlıklara zemin oluşturmaktadır. Başka bir söylemle, gelişimsel olarak dinamik olmayan temelinde duygusallık barındırmayan

⁴ Ethem Özgüven, **Hacettepe Kişilik Envanteri El Kitabı**, Psikolojik Danışma Rehberlik ve Eğitim Merkezi Yayınları, Ankara, 1992, s.68.

⁵ Orhan Öztürk, **Ruh Sağlığı ve Bozuklukları**, Nobel Tıp Kitapevleri, Ankara, 2002, s.74.

⁶ Gülgün Yanbastı, **Kişilik Kuramları**, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1990, s.80.

ve sosyokültürel öğrenmenin etkileri altında kalmayan kişilik bileşenidir. Bununla birlikte farkı toplum ve kültürlerde yapısal olarak tutarlıdır.⁷

Evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve mizaç arasındaki ilişkiyi incelediğimiz araştırmamız, bu konu ile ilgili yapılmış benzer başka bir çalışma olmaması yönünden literatüre katkısı olduğunu düşündüğümüz bir çalışmadır. Bu çalışmanın öncelikle alanda bu konudaki eksikliği gidermeye katkı sağlayacağı ve daha sonraki çalışmalarda da veri niteliğine sahip özgün bir çalışma olacağı düşünülmektedir.

⁷ Fatma Özdemir, Yineleyici Duygu Durum Bozuklukları ile Mizaç, Karakter ve Kişilik İlişkisi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 200, s.14. **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Araştırmanın Problemi

Evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve mizaç arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Alt Problemleri

- 1) Evlilik uyumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 2) Mizaç ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3) Kişilik alt ölçekleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 4) Evlilik uyumu ile mizaç arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 5) Evlilik uyumu ile kişilik alt ölçekleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Hipotezler

- 1) Evlilik uyumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki yoktur.
- 2) Mizaç ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki yoktur.
- 3) Kişilik alt ölçekleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki yoktur.
- 4) Evlilik uyumu ile mizaç arasında anlamlı bir ilişki yoktur.
- 5) Evlilik uyumu ile kişilik alt ölçekleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı evli bireylerde kişilik özelliklerinin ve mizaçlarının evlilik uyumunun sağlanmasında anlamlı bir etkisinin olup olmadığını saptamaya çalışmaktır. Bununla beraber sosyo-demografik bazı özelliklerin de evlilik uyumunun ile ilişkili olup olmadığının araştırılması da amaçlanmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Günümüz toplumlarında evlilikte uyum sorunlarına sıklıkla rastlayabilmekteyiz. Birçok evlilik yaşantısında bireylerin mizacından ve kişilik özelliklerinden dolayı problemler ortaya çıkabilmekte hatta evlilikler bitme noktasına gelebilmektedir. Bu durum gerek bireysel huzuru gerekse aile yaşantısını olumsuz etkileyebilmektedir. Son yıllarda evlilikler ve beraberliklerde bireylerin iletişimsizlikten kaynaklanan şikâyetlerinde artmalar olmakta ve ilişkiler yıpranmaktadır. Evlilik uyumunu etkileyen faktörlerle ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bizim çalışmamız

evliliklerde uyumsuzluk yaratan faktörlerin başında bireylerin kişilik özellikleri ve mizaçtarzları olup olmadığının saptanması ve bu konuda hem toplumsal hem de bireysel bir farkındalık yaratmayı amaç edinmiş olması bakımından önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmanın sayıtları aşağıdaki gibidir:

1. Evli bireylerin kendilerine yöneltilen sorulara içtenlikle cevap verdiği kabul edilmektedir.

2. Üzerinde araştırma yapılan evli bireylerin evreni temsil etmektedir.

3. Araştırmada kullanılan Kişisel Bilgi Formu, Evlilik Uyum Ölçeği, Mizah Tarzları Ölçeği ve Eysenck Kişilik Anketi ilgili değişkenleri geçerli ve güvenilir olarak ölçmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. İstanbul ilinin çeşitli ilçelerinde bulunan evli bireylerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

2. Elde edilen veriler 100 evli bireye uygulanan Kişisel Bilgi Formu, Evlilik Uyum Ölçeği, Mizaç Tarzları Ölçeği ve Eysenck Kişilik Anketi ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Evlilik: İki kişinin, yasal zeminde onaylanmış yolla birlikte yaşamaya devam etmesidir.⁸

Evlilik uyumu: Bir evliliğin zorunlu ve gönüllü niteliklerinin bir dengeye ulaşmasıdır.⁹

Kişilik: Bir bireyin kendinde var olan özellikleri ile çevresi arasında geliştirdiği ilişkilerin meydana getirdiği davranışlar toplamıdır.¹⁰

Mizaç: Bir kişinin yaşam boyunca değişmeyen genetik ve doğuştan gelen sabit özellikleridir.¹¹

⁸ Pınar Çağ Ve İbrahim Yıldırım, Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel Ve Kişisel Değişkenler, **Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi**, 2013, 4 (39), s.13-23.

⁹ Şennur Kışlak Ve Fazlı Çabukça, Empati Ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu İle İlişkisi. **Aile Ve Toplum Dergisi**, 2002, Sayı: 2, s.18-26.

¹⁰ Yanbastı, a.g.e., s.80

¹¹ Robert Cloninger, A Systematic Method For Clinical Description And Classification Of Personality Variants. **Archives Of General Psychiatry**, 1987, Sayı: 44, s.573- 588.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇECE

2.1. EVLİLİK UYUMU

İnsanlar yaşamlarını devam ettirebilmek için başka insanlarla iletişim kurma ihtiyacı duyarlar. İnsanların kurduğu ilişkilerin temelinde, onların oluşturduğu psikolojik ve toplumsal parçalar yer almaktadır. Bundan dolayı, bireylerin kendi psikolojik süreçlerinin sürmesi ve toplumsal hayattan kopmaması için evlilik ve aile kavramlarının yeri çok önemlidir. Farklı yaklaşımlar tarafından farklı şekillerde tanımlanan evlilik, esasında iki bireyin, yasal olarak onaylanmış yolla beraber hayatlarını sürdürmeleridir.¹²

Evlilik, insanın sosyal yönden gelişmesi için önemli bir etkiye sahiptir ve evliliğin çok farklı tanımları bulunmaktadır. Evlilik, insanların mutlu olmalarını sağlayan ve benliklerinin gelişmesinde önemli rolü olan bir birimdir. Evliliği insanın kişiliğini başka bir insanın kişiliğiyle birleştirmesine fırsat sunan, benliğinin gelişmesini ve mutlu olmasını sağlayan bir kurum olarak açıklanabilir. Evlilik başka bir tanımdaysa ailenin kurulması sürecinde ilk evreyi oluşturan eşler arasındaki ilişki şeklinde olarak açıklanır.¹³

Bir bütün olma durumu olan ailenin temellerinin atılmasında evlilik faaliyetinin rolü büyüktür. Bilhassa sanayileşme ve endüstrileşme unsuru evliliğin şeklini değiştirerek bu değişen toplumda hayatı devam ettirmek ve uyumlu olmak yönünden evliliğin yapısının anlaşılmasının ve nitelikli bir biçimde değerlendirilmesinin önemini ortaya koymuştur. Ailenin yapısının iyi bir biçimde ele alınması bakımından eşlerin evlilik ilişkilerinin anlaşılmasının mühim olduğunu söylemektedir.¹⁴ Aile sisteminin anlaşılmasında evliliğin incelenmesi aile içindeki sıkıntılar, sorunların çocuklar ve anne babalar arasındaki problemlerin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.

Çiftlerin evlilikteki gelişimsel işlevlerinin, evliliğin temel görevleri ile ilgili gerçekleştirilen incelemelerde, "evlilik hayat döngüsü" başlığı altında ele alındığı fark edilmiştir. Evlilik sürecinde çiftlerin eş olabilmek ile alakalı görevleri bu kurama göre şunlardır:¹⁵

¹² Çağ ve Yıldırım, a.g.e., s.13-23

¹³ Özge Açıık, Evlilik Uyumu Ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik (Uygulamalı) Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2008, s.24. (**Yüksek Lisans Tezi**)

¹⁴ David Olson, **Circumplex Model Of Marital and Family System: Assessing Family Functioning**. (F. Walsh. Editör). Normal Family Processes, New York. 1993, s.104-137.

¹⁵ Evrim Erberk, Emrem Beştepe, Hülya Akar, Nezih Eradamlar Ve Latif Alpkın, Evlilik Uyumu. **Düşünen Adam**; 2005, 18 (1), s.39-47.

1. Bağlılık: Bu görevçiftin evlilik ilişkisine dair tutumlarını ve ilişkilerini devam ettirme ile alakalı niyet ve uğraşlarını kapsamaktadır.

2. İlgı: Bu görev çiftler arasındaki emosyonel bağlanma, sevgi gösterme, ihtiyaç duyulan alakayı ve özeni gösterme çabalarını içermektedir.

3. İletişim: Bu görev çiftin sözel ve sözel olmayan mesajlar veya sembolik mesajlar yollarıyla ortak anlamları paylaşabilmelerini kapsar. Bu boyut, ilişkiyi destekleyen bir araç olarak görülmektedir.

4. Çatışma ve uzlaşma: Bu boyut bütün yakın ve uzun süreli ilişkilerde meydana gelebilecek kaçınılmaz bir bölümdür. Çiftin bu boyutta yerine getirmesi gerek görülen görevi, etkili bir şekilde çatışma çözümünü öğrenmekle beraber uzlaşmayı da sağlamaktır.

5. Anlaşma: Çiftlerin birbirlerinin isteklerini keşfetmeleri ve kesinleştirmeleri bu boyut içerisinde yer almaktadır. Bu aşamada çiftlerin iki önemli görevi bulunmaktadır. Bunlardan ilki kan bağı bulunulan ailelerinden ayrılarak çift kimliklerini yaratmaları; ikincisi ise karşılıklı olarak doyum sağlayıcı emosyonel ve cinsel bir ilişki yürütebilmeleridir.

Evliliğe dair gösteren memnuniyet evlilik uyumu kavramıyla açıklanmaktadır. Evlilik uyumu başka bir tanıma göre, evlilikte yaşanan tartışmaların azalması ve mutluluğun çoğalmasıdır. İlişkiden mesut olma, cinsel tatmin, olumlu iletişim ve tekrar evlenilmesi durumunda aynı kişi ile evlenme isteği gibi eşlerin birbirleri ile ilgili olumlu düşünce ve yaklaşımları bir evliliği uyumlu olarak tanımlayabilmek için gerekli unsurlardır.¹⁶

Evlilik uyumuyla alakalı araştırmalar 1990'lı senelerden itibaren özellikle üç konu üzerinde yoğunlaşmaktadır.

1. Zihinsel süreçler, karşılıklı iletişim, evliliğe etki eden davranışsal örüntüler, duygulanım ve sosyal destek gibi bileşenleri bulunan bireyler arası aşamalar.

2. Evlilik ilişkisine etki eden küçük bağlam: Bu bağlam çocukları, eşlerin yaşamlarını ve bireysel özelliklerini, stresli yaşam olaylarını ve yaşam döngüsündeki geçişlerini kapsar.

3. Evlilik ilişkisine etki eden büyük bağlam: Maddi unsurlar, işsizlik, kültür v.b. unsurları kapsar.

¹⁶ Lee Johnson, Scott Ketring, Jason Rohacs Ve Amber Brewer, Attachment And The Therapeutic Alliance In Family Therapy, **The American Journal Of Family Therapy**, 2006, 34(3), s.205-218.

2.1.1. Evlilik Uyumunun Tanımı

Çiftin yani iki farklı dinamiğin birbirleriyle hareket edebilme becerisi ile ilişkili olan evlilik uyumu kavramında bundan dolayı, evlilikte uyumun gerçekleşebilmesi için iki insanın beraber mutluluğu yakalamaları ve ortak hedeflere ulaşmalarını hedefiyle bir bütün olarak birbirini tamamlamaları gerek görülmektedir.¹⁷

Evlilik uyumunun U örüntüsü şeklinde ilerlemekte olduğunu belirtilmiştir. Yani ilk olarak bir azalma yaşanırken daha sonra ise bir artış olmaktadır. İlk 10 senede bu azalma sert bir biçimde yaşanırken daha sonra küçük bir düşüşe dönmektedir. Evlilik uyumunda bir zaman sonra da büyük miktarda bir artış yaşanmaktadır. Fakat son yıllarda gerçekleştirilen çalışmalarda, evlilik uyumunda ilk 10 senede fark edilir bir azalma daha sonra ise küçük bir azalma olduğu, bunun yanı sıra evlilik uyumunda yükselmenin evlilik sırasında yaşanmadığı öne sürülmektedir. Evlilik uyumunda başkabir ifadeyle, zamanla azalma olduğu, fakat bir daha artış olmadığı belirtilmektedir.¹⁸

Evlilik uyumu çiftlerin bir hayatı paylaşmasına destek olan çok önemli bir kavramdır. Bundan dolayı evlilik uyumunu arttırmak ve böylelikle daha mutlu bir evlilik olmasını sağlamak için pek çok araştırma gerçekleştirilmiştir. Evlilik uyumunu arttırmak için gerçekleştirilen araştırmalara göre çiftler düşündüklerini dile getirmeli ancak bu sırada kırıcı cümleler kurmamalı, yani yumuşak tartışmalar gerçekleştirebilmeli, incitici olmamalı ve programlarında esnek olabilmelidirler.¹⁹

Çoğunlukla evlilik uyumu, evlilik mutluluğu ile beraber cinsel uyum, olumlu iletişim ve tekrar evlenilme durumunda yine aynı kişiyle evlenme arzusu şeklinde farklı evlilik uyumu ölçütleriyle tespit edilmektedir. Evlilikte uyum olumlu bir ilişki mizacına sahip olunması; eşlerin birbirleri ile ilgili pozitif duygulara ve fikirlere sahip olması, iyi iletişim kurabilmesi, ortaya çıkan çatışmayı çözebilme yeteneği ve eşlerin haz alarak beraber faaliyetler yapabilmeleridir.

2.1.2. Evlilik Uyumunu Etkileyen Etmenler

Aile ile evlilik meydana gelen ikircikli durumlar dört başlık altında ele alınır. İlk grupta, eşlerin birbirini kontrol etme ve gözde olma arzusu bulunmaktadır. İkinci grupta, eşlerin birbirlerine sevgi ya da öfke duygularını ifade etmeleri bulunmaktadır.

¹⁷ Metehan Çelik, Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2006, s.16. (**Doktora Tezi**)

¹⁸ Metehan Çelik Ve Songül Tümkaya, Öğretim Elemanlarının Evlilik Uyumunu Ve Yaşam Doyumlarının İş Değişkenleri İle İlişkisi, **Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (Kefad)**, 2012, Cilt: 13, Sayı: 1, s.223-238.

¹⁹ Şennur Kışlak Ve Fazlı Çabukça, Empati Ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumunu İle İlişkisi. **Aile Ve Toplum Dergisi**, 2002, Sayı: 2, s.18-26.

Aile bireylerini severek ve koruyarak, ilişkileri olumlu bir şekilde etkilemek üçüncü grup kapsamına girerken, dördüncü grupta ise eşler arasındaki problemin çözülmesi için çiftlerin birbirlerine pişmanlıklarını dile getirmeleri durumu bulunmaktadır. Madanes, bu dört ikilem grubu ile ilgili bir takım stratejiler yaratmanın önemli olduğunu ve eşler arasındaki problem ve doyumsuzlukların uygun stratejiler yaratıldığından bulabileceğini belirtmiştir.²⁰

Yaygın olarak evlilik uyumunu etkileyen unsurlar dışsal ve kişisel unsurlar olarak ele alınmaktadır. Bazı sosyo-demografik etmenlerde evlilik uyumuna etki etmektedir. Evlilik süreleri, çiftin yaşları, aile ziyaretleri gibi unsurlar ile evlilik uyumu arasında ilişki olduğu bildirilmiştir. İlk defa evlenenlere oranla evlilik doyumunun tekrar evlenenlerinkinde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir, bunun yanı sıra evlilik süresi ve çocuk sayısı ile evlilik problemlerinin ve cinsel sıkıntıların pozitif yönden ilişkili oldukları saptanmıştır. Fışiloğlu (1992), akraba evliliği yapanların evlilik uyumlarının düşük olduğunu bildirmiştir. Evlilik uyumu ile maddi olanaklar arasındaki ilişki ile ilgili gerçekleştirilen bir çalışmaya göre düşük maddi olanakları olan çiftlerin daha fazla psikolojik problemleri bulunmaktadır ve bu durum evlilik uyumunu da olumsuz açıdan etkilemektedir.²¹

Evliliğin ilk zamanlarında eşlerin gerçekleştirmesi düşünülen görevleri, evlilikten alınan doyuma etki eden önemli unsurlardandır. Bu görevler:

- * Çiftlerin birbirlerine sevgi ve şefkat hislerini karşılıklı şekilde aktarabilmesi,
- * Çiftler arasında bulunan iletişimin olgunlaşmasının sağlanması,
- * Toplum ile alakalı alınması gereken yükümlülükleri, yasalarla alakalı yükümlülükleri hakkını vererek gerçekleştirmek,
- * Çevre ile olan ilişkilerin olgunlaşmasını sağlamak,
- * Ev içerisinde rahat bir ortam yaratmak,

²⁰Özlem Demiray, Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Diyarbakır, 2006, s.18. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

²¹Hürol Fışiloğlu, Lisans Üstü Öğrencilerin Evlilik Uyumunu. **Psikoloji Dergisi**, 1992, 7:16-23.

- * Maddi yönden oluşan ihtiyaçların karşılanması için güvenli ve devamlı bir işin olması,
- * Çiftlerin ilişkilerindeki rollerini, karşılıklı şekilde bireysel özgürlüğü sağlayacak biçimde ve otorite alanını belirleyerek saptamak,
- * Evlilik içerisinde yerine getirilmesi istenen yükümlülükleri paylaşmak için bir prosedür tasarlamak,
- * Ev haricindeki işler ile alakalı rutin ilişkiler ve geçirilen minimum zamana dair bir program yapmak,
- * Birlikte karar alma becerisine sahip olmak,
- * Çiftlerin aile ile alakalı hedeflerinin olması
- * Çiftlerin kendilerine özgü bir yaşam felsefesi bulunması ve bir çift olarak birbirlerine destek sağlayabilmesi,
- * Çocuklarının ortak bir geleceğine dair ilişkiler sağlamalarıdır.²²

Evlilik uyumuna etki eden unsurlar şunlardır:

- 1. Çift arasında düşünce birliği,
- 2. Düşünce ayrılığını düzeltmek amacıyla yararlanılan stratejiler,
- 3. Evlenmiş olmaktan duyulan kıvanç/üzüntü,
- 4. Evlilik durumunu devam ettirme / ayrılma veya boşanmanın akla gelmesi.
- 5. Eş ile ilişki kaybetlerin, ona nasıl ifade edildiği,
- 6. Çiftlerin evlilikten aldıkları hazzın öznel ölçülmesi.²³

Evlilik uyumu esnasında şu unsurların önemli olduğunu bildirmiştir:

- 1. Eşler arasında probleme neden olan farklılıklar,
- 2. Bireylerarası gerilim ve kişisel kaygı,

²² Çelik, a.g.e., s.38

²³ Hatice Yalçın, Evlilik Uyumu İle Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. **Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal Of Research In Education And Teaching** Şubat 2014, Cilt:3 Sayı:1 Makale No: 24, s. 250-261.

- 3. Çift doyumu,
- 4. Çift beraberliği,
- 5. Çiftlerin aktivitelerinde önemli sayılabilecek konularda görüş birliği.²⁴

Özgüven (1992)'e göre, evlilik uyumuna etki eden unsurlar; ebeveyn evliliğinin mutluluk düzeyi, cinsiyet ile ilgili rollerde yetiştirme seviyesi, evlenme yaşı, nişanlılık ve evliliğin ilk zamanlarında birbirine uyum sağlama, evlilik durumunun arkadaşlar ve aile tarafından onaylanma düzeyi, toplumsal kıdem ve eğitim seviyesinin yüksekliği ve benzerliği, çocukluk zamanında ebeveyn ile iyi ilişkiler içerisinde bulunmaktır.²⁵²⁶

2.1.3. Evlilik Uyum Eksikliğinin Sonuçları

Aile yapısının, bireysel olarak terapiye gidenlerin iyileşmelerindeki yerinin önemli olduğunun görülmesiyle oluşan psikoterapi biçimi aile terapisi şeklinde adlandırılmaktadır. Meydana getirdiği grup nedeniyle bir grup terapisi biçimi olarak incelenmektedir. Kişinin problemlerinin çözülmesi, grup terapilerinde önemli olan bir unsurdur. Bu çözüm ise grubun içinde gerçekleştirilir, bunu grup terapisinden ayıran taraf ise tedavinin gayeleridir.²⁷

Öteki terapi yöntemlerine göre yeni oluşan bir terapi biçimi olan aile terapisini senesinde dokuz ana aile terapisi okuluna bölmüştür. Bu yaklaşımlar:²⁸

1. Psikoanalitik yaklaşım
2. Grup terapisi yaklaşımı
3. Varoluşçu okul
4. Davranışçı yaklaşım
5. Genişletilmiş aile sistemleri terapisi

²⁴ Hatice a.g.e.

²⁵ Şennur Kışlak Ve Işıl Göztepe, Duygu Dışavurumu, Empati, Depresyon Ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiler, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2012, 3(2), s. 27-46.

²⁶ Özgüven Ethem, Hacettepe Kişilik Envanteri El Kitabı, Psikolojik Danışma Rehberlik ve Eğitim Merkezi Yayınları, Ankara, 1992.

²⁷ Armağan Samancı Ve Gıyaseddin Ekici, Aile Terapisi. **Düşünen Adam**, 2010, 11 (3), s.45-51.

²⁸ Özlem Işığışık, **Xxi. Yüzyılda İstihdam Ve İnsana Yakışır İş**, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2005, s.105.

6. İletişim sistemleri yaklaşımı
7. Yapısal yaklaşım
8. Stratejik terapi
9. Sistemik yaklaşım model'inden oluşmaktadır.

Doğan (2010), evli insanların sosyotropik-otonomik kişilik özellikleriyle evliliklerinde problem yaşama durumları arasındaki ilişkiye dair çalışmaları yapmıştır. Yaptığı çalışmalarda şu sonuçları elde etmiştir.²⁹

1. Problem yaşama sıklıkları ele alındığında sosyotropik-otonomik kişilik özellikleri bulunan eşlerden oluşan evliliklerde bu iki özellik arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.
2. Evliliklerinde problem yaşama sıklığı ile onaylanma kaygıları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.
3. Evli bireylerin, ayrılmaya dair kaygılar yaşamaları ve evliliklerinde problem yaşama sıklığı arasında düşük oranlı bir ilişki tespit edilmiştir.
4. Evli bireylerin diğer bireyleri memnun etmeleri ve evliliklerinde problemler yaşama sıklığı arasında düşük oranda bir ilişki saptanmıştır.
5. Evli bireylerde, kişisel başarıları ve evliliklerinde problem yaşama sıklığı arasında düşük oranlı bir ilişki tespit edilmiştir.
6. Evli bireylerin, özgürlüklerini devam ettirmeleri ve evliliklerinde problem yaşama sıklığı arasında düşük düzeyde bir ilişkiye rastlanılmıştır.
7. Evli bireylerin, yalnızlığı sevmeleri ve evliliklerinde problem yaşama sıklığı arasında düşük seviyeli bir ilişkiye rastlanılmıştır.

²⁹ Halime Doğan, Evli Bireylerin Sosyotropik-Otonomik Kişilik Özellikleriyle Evliliklerinde Çatışma Yaşama Durumları Arasındaki İlişki. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2010, s.24. (**Yüksek Lisans Tezi**)

2.2. KİŞİLİK

Birbirlerine benzeyen tarafları olsa dahi insanların birbirlerinden farklı oldukları tarafları bulunmaktadır. Bunun nedeni insanların zamanla edindikleri özelliklerdir. Bir sebebi de kişiliğin; aniden oluşmayan, ani değişikliklerden etkilenerek gelişme göstermeyen, devamlılığı olan kişiye has davranışsal özelliklerin tamamı olması durumudur. Devamlı olarak içten ve dıştan gelen uyarıcıların etkisinde olduğundan dolayı kişiliğin meydana gelmesinde insanın doğuştan gelen özellikleri ve içerisinde bulunduğu çevrenin etkileri berabergörülmektedir. Kişilik yalnızca kişiye has özellikleri değil, biraz da olsa içerisinde yaşanan toplumun özelliklerini ve başka bireylerle ortak olan bir takım özellikleri de yansıtmaktadır.³⁰ Son zamanlardaki kişiliğin vurgulanmakta olan bir başka özelliği de devamlı olarak bir değişim içinde bulunmasıdır. Sonlanmış ya da değişime kapalı bir ürün olmayan kişilik; doğum anından hayatın sonuna kadar bir oluşum sürecindedir. Direkt gözlemlenebilen ve ölçülebilen davranışlardan, durumlardan ve deneyimlerden oluşan kişilik kavramından dolayı tanımlanırken kişilerin davranışlarıyla alakalı çok sayıda özelliği çağrıştırmaktadır. İnsanın sahip olduğu şeyler olan kişilik kavramı; arkadaş canlısı, güçlü ya da saldırgan gibi sözcüklerle açıklanmaya çabalanır. İnsanın başka insanların yanında gösterdiği davranış özellikleri şeklinde açıklanan kişilik, yüzyıllar boyunca kişinin sosyal deneyimlerinin bir parçası olarak ilgi görmesine karşın bilimsel gelişimine 1930'lu senelerde kişilik psikolojisinin öteki sosyal bilim alanlarından ayrı bir bilimsel disiplin olarak ele alınmasıyla başlamıştır.³¹

Kişilik tanımları ile ilgili literatür taramasında yapıldığı zaman bunların üç kategoriye ayrıldıkları görülmüştür;

- Bireyin kişiliği, onu başka bireylerle bir araya getiren, değişik koşullarda farklı biçimler alan ilişkileri ve davranışları içeren sosyal yeteneklerin bütünüdür.
- Bir insanın başka bir insan üzerinde bıraktığı etkiye kişilik denilmektedir.
- Bir insanın kendinde bulunan özellikleri ile çevresi arasında oluşturduğu ilişkilerin ortaya çıkardığı davranışların toplamı kişilik olarak adlandırılmaktadır. Özetle kişilik, insanın kendisi ve çevresi arasındaki uyumu sağlayan, onu başka insanlardan ayıran yani özel ve biricik kılan karakteristik yapıdır.³²

³⁰Richard Atkinson, Rita Atkinson, **Psikolojiye Giriş**, Sosyal Yayınları, İstanbul, 2012, s.24.

³¹Feriha Baymur, **Genel Psikoloji**. İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2004, s.85.

³²Salih Güney, **Davranış Bilimleri**, Nobel Yayınları, Ankara, 2008, s.42.

2.2.1. Kişiliği Belirleyen Temel Faktörler

2.2.1.1. Genetik Faktörler

Genetik faktörler, kişiliği belirleyen unsurların başında gelmekle beraber kişiliğin gelişmesinde üstlendiği rol oldukça kompleks bir yapıdadır. Çevrenin etkisiyle tamamen değişmeyen özelliklerin ebeveynlerin kromozomları ile bir nesilden ötekine geçtiği genetik, insanın yaşantısına şekil veren önemli bir unsurdur. Bütün insanlar bünyesinde bundan dolayı kendi soyu ve ailesi ile ilgili çeşitli genetik özellikleri barındırırlar. Kişiler, bireyler arasındaki farklılıklarına neden olan bireysel özelliklerinin pek çoğunun kalıtsal yollarla sahip olurlar. Saçımızın, cildimizin rengini, kemiklerimizin uzunluğunu, yani bedenimizin tüm fiziksel yapısını genler şekillendirmektedir. Sheldon, beden yapısıyla kişilik arasında ilişki aramıştır ve beden yapısını üç unsura göre ölçmeye çalışarak bu unsurları endomorfi, mezomorfi ve ektomorfi şeklinde tanımlayarak birbirlerinden ayırmıştır. İnsan bedeninin yuvarlak ve yumuşak bir yapısının olduğu endomorfik beden yapısında, bu beden yapısında olan kişilerin rahatı, hazzı, yemeyi ve sosyal ilişkileri sevdiğini bildirmiştir. İnsan bedeninin kas ve kemik yapılarının fazlaca gelişmiş olmasından dolayı mezomorfik beden yapısı bulunan kimseler hareketli, atılgan ve saldırgan kimselerdir. Kişilerin ince, uzun ve kibar bir beden yapısında oldukları ektomorfi beden yapısında ise kişiler, entelektüel, duygusal ve içedönük kimselerdir.³³

2.2.1.2. Çevresel Faktörler

İnsanın içerisinde büyüdüğü ortam olan coğrafi çevre, kişiliğin oluşmasına etki etmektedir. İnsanların kişilik özelliklerine coğrafi çevre içindeki iklim şartları, doğa ve yaşanılan bölgenin fiziki imkânlarının etkisi olmaktadır. Kıyı taraflarında yaşayan bireylerle dağlık taraflarında da ovalarda yaşayan bireylerin kişilik özellikleri farklı olmaktadır. Soğuk iklim şartlarında yaşamakta olan insanlar bu bağlamda daha sert ve içedönük bir huya sahip iken bunun aksine daha sıcak iklim şartlarında yaşayan insanların daha yumuşak ve dışadönük bir huya sahip oldukları yaygın bir düşüncedir. Kısacası, insanın kişilik özellikleri üzerinde çevresel unsurların etkisi büyüktür.³⁴

2.2.1.3. Kültürel Faktörler

Kültürel yapının bir işlevi olarak meydana çıkması kişiliğin bazı tarafları için bir takım davranışsal özellikler kültür ile beraber değişime uğramaktadır. Öğrenilmiş davranışların, göreneklerin, tutum ve değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasına

³³ Enver Özkalp, **Davranış Bilimlerine Giriş**. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2009, s.53.

³⁴ Yusuf Kültür, **Ortaöğretim Kurumlarındaki Yöneticilerin Liderlik Stilleri Ve Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması**, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2006, s.24. (**Yüksek Lisans Tezi**)

kültür denilmektedir. Bireyin kültüre bağlı olması halinde mutluluk ve kırgınlık anlayışı, hayatve ölüm ile ilgilifikirleri, sağlık ve rahatsızlıkla alakalıdüşünceleri biçimlenmektedir.³⁵Kültürel değerler bundan dolayı soyut kavramlardan oluşmaktadır. Algılama sayesinde kişinin zihninde oluşan bu soyut kavramlar, somut hale davranışlara aktarılarak gelir. Doğdukları andan ölünceye kadar insanlar, bilinçli olsa da olmasa daöteki bireylerin kendileri için hazırlamış oldukları bazı davranış biçimlerini takip etmek durumundadırlar. Bahsedilen durum, kültürel uyarıların yanıtlanması ve böylece kişiliğin oluşması anlamındadır.³⁶

2.2.1.4. Aile Faktörü

Aile kavramı kişiliği belirleyen bir başka unsurdur. Bireylerin karşılaştığı ilk sosyal grup olmasının yanında aile aynı zamanda kişilerin sosyo-kültürel değerleri öğrenmeye başladıkları kurumdur. İlk olarak sosyalleşme kavramı ailede başlar. Bundan dolayı sosyalleşmenin kaynağı ve ilk modelleri ebeveynlerdir.³⁷

Çocukların yapılmasını istenen davranışlarını pekiştiren ve yapılması istenmeyendavranışlarını da cezalandıran ebeveynler, onlarda bir takım alışkanlık ve değerlerin ortaya çıkmasını sağlar. Yanikişiliğin oluşmasında aile içi karşılıklı ilişki şeklinin etkileri vardır. Karşılıklı saygı ve sevgi ebeveyn ilişkilerinde ön plandaysa, çocuklar da etraflarındaki kimselere saygı ve sevgiyle yaklaşırlar. Kişiliğin gelişmesinde ailenin önemli bir unsur olmasına karşın başka unsurların da bu gelişim üzerinde etkileri vardır. Kişiliğin farklı unsurlardan etkilendiğinin en güzel örneği, yetiştikleri aile aynı olanancak çok farklı kişilik özellikleri bulunankardeşlerdir. Kişilik gelişiminin ilk zamanlarında aile etkili olurken arkadaşlıklar ise daha sonraki zamanlarda etkili olmaktadır.³⁸

2.2.2. Kişiliğin Özellikleri

Kişilikle bağlantılı üç önemli özellik bulunmaktadır. Bu özellikler; tutarlılık ve durağanlık, ayırt edici olma ve kestirilemezlikdir.³⁹

- Tutarlılık ve durağanlık: Kişinin kişiliğinde tutarlılık ve durağanlık özelliği vardır. Kişinin zamanla, farklı ortam ve koşullarda olsa dahi belirli bir uyarana karşı birbirine yakın tepkiler göstermesi tutarlılık özelliğine işaret etmektedir. Buna yanı

³⁵ Ayşe Can Baysal, Erdal Tekarslan, **Davranış Bilimleri**. Avcıol Basım Yayın, İstanbul, 2004, s.35.

³⁶ Abdullah Soysal, Çalışma Yaşamında Kişilik Tipleri: Bir Literatür Taraması, **Çimento İşveren Dergisi**, 2008, 1(22), 4-19.

³⁷ Feyzullah Eroğlu, **Davranış Bilimleri**. Ankara: Beta Basım, 2000, s.45.

³⁸ Salih Güney, **Sosyal Psikoloji**, Nobel Yayınları, Ankara, 2009, s.58.

³⁹ Şevki Koç, **Spor Psikolojisine Giriş**, Saray Medikal Yayıncılık, İzmir, 1994, s.102.

sıra insanın kişiliği çok hızlı veya çok kolay değişime uğramaz. Kişilik bundan dolayı uzun dönemde belirli bir durağanlık yaşar.

- Ayırt edici olma: Bütün insanların davranış ve değerlerinin öteki insanlardan farklı olması kişiliğin ayırt edici olma özelliğine işaret etmektedir.

- Kestirilemezlik: Kişinin sadece tek bir özelliğini ele alarak, onun ne şekilde davranacağını önceden belirlenememesi durumu kestirilemezlik özelliği ile açıklanmaktadır.

2.2.3. Eysenck Kişilik Kuramı

Faktör analizi yönteminden yararlanan Eysenck, kişilik boyutlarını belirlemiştir. Çoğunlukla az sayıda faktörle sınırlanan araştırmalarında ölçüt analizi için kontrol gruplarından faydalanmıştır. İlk olarak bir hipotez ortaya atılmış ve daha sonra bunun doğruluğu incelenmiştir.⁴⁰

Kişilik yapısını Eysenck, birbirinden bağımsız olan iki uçlu yatay ve dikey iki boyut üzerinde incelemiştir. Bir ucunda içe dönüklük bulunan yatay boyutundığer ucunda dışa dönüklük bulunurken; nevrotikdikey boyutun üst ucunda, normal tipler ise alt ucunda yer almaktadır. Bireylerin hepsinin kişilik yapıları bu iki boyut arasında bir yerlerdedir. Kişilik yapısının bu yeri, gözlem, dereceli ölçek ve testlerle tespit edilir. Yatay ve dikey boyutlarda bulunan ve kişiliği oluşturan unsurlar, birbirinden ayrı olan, fakat aralarında bağlantı olan dört ayrı düzeye yayılmıştır.⁴¹

Kişilik kuramında Eysenck kişiliğe boyutsal bir şekilde yaklaşmaktadır. Kişiliği Eysenck, üç temel boyutla açıklayabileceğini ve bu boyutların güvenilir ve geçerli şekilde ölçülebileceğini iddia etmektedir. İnsanlar psikiyatrik rahatsızlığı bulunsun ya da bulunmasın, bu boyutların hepsinde bir konumda bulunurlar ve bu konumların özgül ve tek bileşimiyle kişilik yapısı açıklanabilmektedir. Bahsedilen kişilik boyutları:

- Nörotiklik
- Dışadönüklük-içedönüklük
- Psikotiklik

Psikiyatrik terimlerle adlandırılmış olmasına rağmen nörotiklik ve psikotiklik boyutları, normal kişilik özellikleridir. Bireyin stres altında davranışlarının alabileceği

⁴⁰Yanbastı, a.g.e., s.89

⁴¹ Ateş İslamoğlu, **Tüketici Davranışları**. Beta Basım, Ankara, 2003, s.39.

şekle dikkat çekmektedir. Normal ve hasta bireyleri ayıran kesme noktaları bu boyutlarda bulunmaz.⁴²

2.2.3.1. Psikotiklik Boyutu (P)

Psikotiklik bu kuramda, bir psikiyatrik rahatsızlık olarak ele alınmıştır. Basit olarak psikotiklik kelimesi bütün bireylerde bulunan bir kişilik özelliğine dikkatleri çekmektedir. Bir kişide psikotiklik puanı yüksek ise bu birey, diğer bireylerden pek hoşlanmayan, tek başına, genellikle tedirgin, hiçbir yere uyum sağlayamayan bir tutumdadır. Diğer insanlara olduğu kadar akraba ve dostlarına yönelik de düşmanca tutumları bulunabilir. Diğer insanları kırmak ve onları aptal pozisyonuna düşürmekten keyif alırlar ve tehlikeyi önemsemezler.⁴³

Eysenck kişilik envanterinde bulunan psikotizm (P) ölçeğinden yüksek puan bireyler; diğer insanlara alaka göstermeyen, yalnız, her zaman problemleri bulunan, hiçbir yere uyum sağlayamayan, duygusuzluk tabloları bulunan arkadaş veya akraba gibi yakınlarına dahi saldırganca bir tutum sergileyebilen, başka bireyleri mutsuz kılmaktan zevk alan insanlardır.⁴⁴

2.2.3.2. Dışa dönüklük-İçe Dönüklük Boyutu (E)

Dışa dönük ve içe dönük bireyler Eysenck'e göre şöyledir;

Sosyal eğlence ve toplantılardan zevk alan, o andaki güdülerinin gerektirdiği gibi davranan, can yakıcı şakalar yapmaktan keyif alan, dertsiz ve tasasız, iyimser, duygularını sıkı denetleyemeyen, kolaylıkla öfkelenen, daima güvenilir olmayan, çok arkadaşı olan kimseler, tipik bir dışa dönüktürler.⁴⁵

İnsancıl, sevecen, insanlarla beraber olmaktan keyif alan tipik dışa dönük kimseler, rahat ilişki kurarlar ve çok fazla arkadaşları vardır. Yalnız kalmayı, okumayı ve çalışmayı sevmezler. Adrenalin seviyelerini yükselten olayları severler. Eylem ve davranışları üzerinde denetim kurma becerileri sağlam değildir.⁴⁶

Sessiz, utangaç, kişilerden ziyade kitaplara düşkün, yakın arkadaşları haricinde başka insanlarla yakınlık kuramayan, geleceği programlayan, düşünmeden bir işe kalkışmayan, günlük hayattaki olayları ciddiyetle düşünen, duygularını sıkıca kontrol edebilen, güven uyandırıcı ve bir seviyeye kadar karamsar, ahlaki değerlere

⁴² Arzu Deniz, Kişilik Özellikleri İle Algılanan Risk Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 2007, s.19. (**Yüksek Lisans Tezi**)

⁴³ Ayhan Aydın, **Gelişim Ve Öğrenme Psikolojisi**. Tekağaç Eylül Yayınları, Ankara, 2006, s.87.

⁴⁴ Haluk Yavuzer, **Çocuk Ve Suç**, 2. Baskı, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1982, s.74.

⁴⁵ Özcan Köknel, **Kaygıdan Mutluluğa Kişilik**, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1995, s.45.

⁴⁶ Clifford Morgan, **Psikolojiye Giriş**. (Çev. Sirel Karakaş, Rükzan Eski). Eğitim Akademi Yayınları, Konya, 2009, s.29.

çok önem veren kimseler, tipik bir içe dönüktürler. Arkadaş edinmekte zorlanırlar, yapacaklarını önceden düşünüp planlarlar. Nadiren saldırgan davranış sergilerler.⁴⁷

Nesneler ve kişilerle olumsuz ve çatışmalı ilişkiler geliştiren içe dönük tiplerin, sosyal uyum becerileri zayıftır. Nesnelere ve kişilerle hızlı, direkt ve etkin bir iletişime giren dışa dönük tipler, emosyonel ve düşünsel tepkilerini açık ve etkili bir şekilde ifade ederler.⁴⁸

2.2.3.3. Nevrotik Boyutu (Neuroticism) (N)

Nevrotiklik yaşantısını Eysenck, dengesizlik, duygusallık ve duygusal dengesizlik yaşantılarıyla eş anlamlı olarak ele almıştır. Bireyde nevroz puanı yüksek ise kişinin; kaygılı ruh hali değişken, genellikle çöküntülüdür. Uyku ile alakalı problemleri vardır ve hazım sorunları bulunur. Birey duygusal uyarılmışlık halinden daha sonra yeniden dengeye dönmekte zorlanır. Dışa dönüklükle beraber yüksek nevroz puanı da var ise böyle bir insan çabuk gücenen, tedirgin, kendini çabucak heyecana kaptıran ve agresif bir insan mizacı bulunabilir.⁴⁹

Kuşkucu ve kaygılı, sık sık depresyona giren, fazla duygusal, neredeyse bütün uyarıcılara çok şiddetli cevaplar veren kimseler ise nörotizm (N) de yüksek puan alan tipik bir nörotiktir.⁵⁰

2.2.3.4. Yalan (Lie) Boyutu (L)

Yanıtlayan birey tarafından iyi bir görüntü sergilemek amacıyla yapılabilecek yanıltmalar, yalan ölçeği ile ölçülmeye çalışılmaktadır. Bilhassa gerektiği durumlarda bireyler, kendilerini olduklarının dışında, olmaları uygun olacak bir şekilde gösterme yatkınlığında olurlar. Eysenck ve başka araştırmacılar tarafından bu yatkınlığın "N" puanıyla bir tutarlılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yani, bu çalışmalara göre kişinin kaygı derecesi yükseldikçe, yalan puanı da artmaktadır. Bu bağlamda bir işe başvuru durumu tarzında kaygıya neden olan olayların haricinde "L" puanının daha çok kişilik ile alakalı bir ölçüm olduğu belirtilebilir. N puanıyla L puanı arasındaki korelasyon olanyanıltma motivasyonu çok yüksek ise L puanı ele alınarak en yüksek L puanı almış bireylerin %5 'i gruptan ayrı tutulabilir. Bir bakıma "L" puanı yaşa bağlı olarak da farklılaşabilmektedir. Yaşa göre yaş küçüldükçe çocuklarda azalmakta, yaşa göre erişkinlerde ise artma göstermektedir.⁵¹

⁴⁷ Öznur Yüksel, **Davranış Bilimleri**. Gazi Kitabevi, Ankara, 2006, s.64.

⁴⁸ Gerald Corey, **Psikolojik Danışma Kuram Ve Uygulamaları**(Çev. T. Ergene). Mentis Yayıncılık, Ankara, 2008, s.89.

⁴⁹ Yavuz Odabaşı, Barış Gülfidan, **Tüketici Davranışı**. Mediacat Yayınları, İstanbul, 2002, s.136.

⁵⁰ Yavuzer, a.g.e., s.106

⁵¹ İslamoğlu, a.g.e., s.123

2.3. MİZAÇ (TEMPERAMENT)

Mizaç birbirlerine yakın anlamlar taşımasına karşın farklı kavramları ifade eden, karakter ve kişilik kavramlarıyla genellikle aynı anlamlarda kullanılmaktadır. “Temperament” kelimesi mizacın karşılığıdır ve “karışım” anlamındaki “temperare” kelimesinden gelmektedir.⁵²

Bir bireyin yaşamı süresince değişmeyen kalıtsal ve doğuştan gelen sabit özelliklerimizaç kavramıyla açıklanır. Eski Yunanca’da nakşedilmiş anlamındaki “characteria” kelimesinden türetilen karakter kavramı isesıklıkla çevrenin etkileri ve eğitim ile elde edilen özellikleri içerir ve böylelikle zaman içinde değişebilen özellikleri içermiş olur. Üçü arasında en geniş anlama sahip olan kişilik ise Latince maske anlamındaki “persona” dan türetilen “personality” kelimesininTürkçe’deki karşılığı olmaktadır. Kalıtsal olan mizaç özellikleri ve daha sonradan elde edilmiş karakter özellikleriyle davranış şekillerini içerir.⁵³

Kalıtsal olan bazı mizaç özelliklerinin eski zamanlardan beri belirli psikiyatrik problemlere neden olduğu varsayılmaktadır. Hipokrat’ın dört sıvı kuramıyla (kan, lenf, sarı safra,kara safra) eski Yunan’da kişilik ve mizaç tipleri açıklanmaya çabalanmıştır.⁵⁴

Hipokratikçağlara kadar uzanıyor olsa dahi mizaç kavramının kökeni temeldeKraepelin tarafından formüle edilerek klinik psikiyatriye dâhil edilmiştir.Kişilik bozukluklarının özellikle psikodinamik olarak açıklanmaya uğraşılmasıyla beraber mizaç konsepti 20. yüzyılın ikinci yarısına kadar gereken ilgiyi görememiştir.⁵⁵

2.3.1. Mizaç Türleri

1921 senesinde Kraepelinmanik,depresif,irritabl ve siklotimik kişiliklerin duygudurum bozukluklarında, kişisel yatkınlığın neden olan temel mizaçlar olduğunu bildirmiştir. Bu mizaçların Kraepelinaffektif psikozların sublinik formları olduğunu, genelimanik-depresif bireyde bu afektif mizaçların görüldüğünü, bireylerin akut nöbet yatıştıktan daha sonra bu mizaçlara geri döndüğünü, rahatsız olmayan aile üyelerinde de bu mizaçların görülebileceğini belirtmiştir. Schneider1958 senesindeKraepelin’in gözlemlerini daha geniş bir alanda yapmış, depresif ve

⁵² Haluk Arkar Oya, Sorias, Zeliha Tunca, Cennet Şafak, Tunç Alkın, Berna Akdede, Seda Şahin, Yıldız Akvardar, Özden Sarı, Ayşegül Özerdem Ve Can Cimilli, Mizaç Ve Karakter Envanteri’nin Türkçe Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik Ve Güvenilirliği. **Türk Psikiyatri Dergisi**, 2005, 16(3), s.190-204.

⁵³ Cloninger, a.g.e., s.573-588

⁵⁴ Frederick Goodwin, Kay Jamison, Manic-Depressive Illness. Oxford University Press, New York 1990, s.38.

⁵⁵ Mehmet Kerem Doksat, Kişilik Bozuklukları. **İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi**, 2008, 62(3), s.239- 254.

hipomanik mizaçları açıklamıştır. Kraepelin'intersineSchneider, bu iki duygulanım mizacınıduygudurum bozukluklarıyla kalıtsal olarak bağlantısı olmadığını iddia etmiştir.⁵⁶

Mizaca olan alakanın tekrardan canlanması ise çağdaş psikiyatride yeni olan bir durumdur. Davranışsal fenotip özelliklerine, affektifhuylarınduygudurum bozukluklarının premorbid seyrinde de gözleendiği iddia edilmiştir. Affektifhuygünümüzde bipolar bozukluğun yelpazesinin bir ucunda bulunduğu varsayılmaktadır. Affektifmizacın ilk dördünü Kraepelin'inmanik depresif rahatsızlığın temel durumları olarak açıkladığı 5 affektifhuy oluşturur: depresif, hipertimik, siklotimik, sınırlı ve endişeli.⁵⁷

Bipolar bozukluğun oluşumu, fenomenolojisi ve tedavisiyle afektifhuyilintilidir. Ailesel yüklülük, başlangıcın erken olması, yüksek seviyede tekrarlama ve antidepresan etkisindeyken manik kaymaya eğilim,affektifhuy ve bipolar bozukluk ilişkisi ile alakalı iddia edilen özelliklerdendir. Affektifhuyların özellikleri özet olarak şunlardır:⁵⁸

2.3.1.1. Hipertimik Mizaç

- Başlangıcın erken olması (<21 yaş)
- Arada da olsaötimiyleberaber aralıklı eşik altı hipomanik özellikler
- Uyuma alışkanlığının az olması (<6 saat/gün, hafta sonları da dahil)
- Çok fazla reddetme davranışında bulunması

Schneiderianhipomanik kişilik özellikleri şunlardır:

- Sınırlı,keyifli, fazla iyimser ya da coşkulu
- Kendine güveni fazla olan, kibirli, abartılı, ihtişamlı
- Çalışkan, fazla plan yapan, temkinsiz ve sürekliahareket halinde olan
- Fazla konuşan
- Samimi, insan seven ya da dışa dönük
- Başkalarının işlerinde fazla karışan ve müdahale edenbaskı altında tutulamayan, uyaran arayışında olan yadarastgele cinsel ilişki yaşayan

⁵⁶ Simge Karakaş, Çalışan Gençlerde Depresyon Ve AnksiyeteninYordayıcısı Olarak Kişilik Özellikleri, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2009, s.24. (**Yüksek Lisans Tezi**)

⁵⁷ Emin Ceylan, Timuçin Oral. **Duygudurum Bozuklukları**. Kendi Yayını, İstanbul 2001, s.97.

⁵⁸ Emine Öztürk Kılıç, Sosyal Fobi Etiyolojisine Yönelik Gelişimsel Bir Model, **Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası**, 1999, Cilt:52, Sayı:1, s.45-51

2.3.1.2. Depresif Mizaç

- Başlangıcın erken olması(<21 yaş)
- Diğer bir duruma ikincil olmayan aralıklı, düşük şiddette depresyon
- Uyuma alışkanlığının çok olması (Günde 9 saatten fazla uyuma)
- Çok fazla düşünme, anhedoni ve psikomotor enerji yitimine meyilli olmak (hepsi sabah saatlerinde daha belirgin)

Schneiderian depresif kişilik özellikleri şunlardır:

- Umutsuz, karamsar, keyifsiz ya da eğlenmeyen
- Sesi çıkmayan, pasif ve kararlı olmayan
- Kuşkulu, fazla eleştiri yapan ya da şikayetçi olan
- Çok fazla düşünen ve kaygılanan
- Vicdan sahibi, kendi kendini disipline soğan
- Kendine eleştiride bulunan, kendine ceza veren, kendini küçümseyen
- Başarılı, yeterli olamamaları ve olumsuz olaylar ile ilgilifazladüşünen⁵⁹

2.3.1.3. İrritabl Mizaç

- Başlangıcın erken olması(<21 yaş)
- Aradaötistik, genellikle kötümser
- Çok fazla düşünmeye eğilimli
- Çok fazla eleştiren ve şikayetçi olan
- Mizahı bulunmayan espriler yapan
- İstenilmemesine rağmen sokulup sıkıntı yaratan
- Disforik, fazla hareketli olma
- Dürtüsellik
- Antisosyal kişilik bozukluğu, hiperaktivite bozukluğu ve dikkat eksikliği ya da panik bozukluğu ölçütleri dışındadır.

2.3.1.4. Siklotimik Mizaç

- Başlangıcın erken olması(<21 yaş)
- Aradaötiminin görüldüğü, sık, kısa döngüler

⁵⁹ John Kelsoe, Arguments For The Genetic Basis Of The Bipolar Spectrum. *J Affect Disord.* 2003, 73(1-2), s.83-97.

- Bir fazdan öteki faza öznel ve davranışsal görünüşler arasında bir anda geçişlerin yaşandığı iki dönemli durum
- Öznel görünüşler:
- Yorgun, halsiz/canlı, öforik
- Karamsarlık/İyimserlik
- Zihinsel konfüzyon/Sivrileşmiş ve üretici düşünce
- Kendine güvenin düşük olması/kendine güvenin fazla olması arasında değişen benlik saygısı
- Davranışsal görünüşler:
- Sözel dışavurumun azalması/çok fazla konuşma
- Çok fazla uykulu/Çok fazla uyanık
- Sebepsiz sulu gözlülük/Çok fazla şakacılık
- İçedönük şekilde kendini soyutlama/Kotasız insan arama davranışı
- Yaratıcılıkta fark edilir değişkenlik

Buhuya sahip insanların ailelerinde affektif rahatsızlıklara sıklıkla rastlanılır. Siklotimik mizaç bunun yanı sıra bipolar bozukluğa olan bireylerin çocuklarında da sıklıkla görülmektedir. Bu mizaç hipotez olarak bipolar bozukluk için genetiksel bir yakınlık neden olabilmektedir. Buhuyun Bipolar II bozukluğu olan bireylerde daha sık gözlemlendiğiyle alakalı yayınlar bulunmaktadır. Kesebir ve arkadaşlarının ülkemizde yaptığı bir araştırmada bipolar I bozukluğu olan bireylerin ve birinci derecede akrabalarının, bireysel ve aile öyküsünde mizaç bozukluğu bulunmayan kontrol grubuna oranla daha yüksek oranda hipertimik huya sahip oldukları ve daha önce gerçekleştirilen araştırmalarla uyumlu olarak hipertimik mizacın erkeklerde daha fazla bulunduğu; siklotimik ve iritabl huyun, bipolar bozukluğu olan hastalarda birinci derece akrabalarına göre daha yüksek oranda bulunduğu saptanmıştır. Gerçekleştirilen araştırmalardaysa depresif mizacın kadınlarda daha fazla görüldüğü bulgusu elde edilmiştir.⁶⁰

Affektif mizaçlara teorik olarak insan doğasının evrimsel gelişimi yönünden bakıldığı zaman; anksiyöz mizacın fedakar davranışa, bağlılık geliştirmeye ve evlilik bağının sürmesine; depresif mizacın erkekte işe bağlanmaya, kadında ise evliliğe bağlanmaya; siklotimik mizacın romantizme ve üretkenliğe; hipertimik mizacın

⁶⁰ Şermin Kesebir, Simavi Vahip, Fisun Akdeniz, Zeki Yüncü, Bipolar Bozuklukta Klinik Özellikler ve Duyusal Mizacın İlişkisi. **Türk Psikiyatri Dergisi**. 2005; 16(3), s.164-169.

keşfetmeye, kendi bölgesini korumaya ve liderlik görevine hizmet ettiği varsayılabilir.⁶¹

⁶¹ Samet Köse, A Psychobiological Model Of TemperamentAndCharacter: Tci. **Yeni Symposium**, 2003, 41 (2), s.86-97.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, “ilişkisel tarama modeli”ne uygun olarak düzenlenmiştir. İki veya daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma desenlerinin tümü “ilişkisel tarama modelleri” olarak tanımlanır.

3.2. Araştırmanın Örneklemi

Bu araştırmanın evreni İstanbul ilindeki evli bireylerdir. Araştırmanın örneklemi ise İstanbul ilinde yaşayan ve gönüllülük esasına bağlı olarak basit rastgele örnekleme yöntemine göre rastlantısal olarak seçilen ve tüm sorulara eksiksiz yanıt veren 100 evli bireydir.

3.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veriler dört ölçme aracı ile toplanmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgilerin araştırıldığı formda bireylere kendilerinin ve eşlerinin yaşları ve eğitim durumları, ne şekilde evlendikleri, aralarında kaç yaş olduğu, ailenin gelir düzeyi, çalışıp çalışmadığı vb ile ilgili toplamda 16 soru yöneltilmiştir.

3.3.2. Evlilikte Uyum Ölçeği

Ölçekten alınabilecek puanlar 1 ile 60 puan arasında değişmekte olup, yüksek puan evlilikte uyumu, düşük puan da uyumsuzluğu göstermektedir. Ölçek; genel evlilik uyumu ile birlikte aile bütçesi,duyguların ifadesi, arkadaşlar, cinsellik ve yaşam felsefesi gibi konularda anlaşma ya da anlaşamama durumunu ve güven, çatışma çözme, boş zaman ve ev dışı etkinliklerde ilişki tarzını ölçmektedir. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında; iç tutarlılık katsayısı.84, test yarılama test güvenilirliği ise 84 olarak hesaplanmıştır. Test-tekrar test yöntemi ile yapılan güvenilirlik çalışmasında korelasyon katsayısı.57 olarak hesaplanmıştır.⁶²

3.3.3. Mizaçve Karakter Envanteri

Mizaç ve Karakter Envanteri 7 alt ölçekten oluşur; bunlardan 4 tanesi mizaçla ilgi, diğer 3 tanesi karakterle ilgilidir. Mizaç boyutu: Yenilik Arayışı (YA), Zarardan Kaçınma (ZK), Ödül Bağımlılığı (ÖB) ve Sebat Etme (SE); karakter boyutu ise:

⁶² Kışlak ve Göztepe, a.g.e., s.27-36

Kendini Yönetme (KY), İş Birliği Yapma (İY) ve Kendini Aşma (KA) alt ölçeklerinden oluşur. Mizaç ve Karakter Envanteri (MKE) kişiliğin yedi temel boyutunu ölçmeye yarayan, 240 maddeden oluşan “Doğru” (D) ya da “Yanlış” (Y) şeklinde yanıtlanan bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Tüm ölçekler için olumlu olarak puanlandırılan maddeler için D= 1, Y= 0 olarak, olumsuz olarak puanlandırılan maddeler de D= 0, Y= 1 olarak puanlanmaktadır. 14 soruluk bölümü puanlanmamıştır. Mizaç boyutunda yer alan Yenilik Arayışı 4 alt ölçekten oluşur; Keşfetmekten heyecan duyma (YA1, 11 madde), Dürtüsellik (YA2, 10 madde), Savurganlık (YA3, 9 madde), Düzensizlik (YA4, 10 madde). Zarardan Kaçınma 4 alt ölçekten oluşur; Beklenti Endişesi (ZK1, madde), Belirsizlik korkusu (ZK2, 7 madde), Yabancılardan çekinme (ZK3, 8 madde), Çabuk yorulma (ZK4, 9 madde). Ödül Bağımlılığı 3 alt ölçekten oluşur; Duygusallık (ÖB1, 10 madde), Bağlanma (ÖB3, 8 madde), Bağımlılık (ÖB4, 6 madde). Sebat Etme'nin alt ölçeği yoktur (SE, 8 madde). Karakter boyutunda yer alan Kendini Yönetme (KY) 5 alt ölçekten oluşur; Sorumluluk alma (KY1, 8 madde), Amaçlılık (KY2, 8 madde), Beceriklilik (KY3, 5 madde), Kendini kabullenme (KY4, 11 madde), Uyumlu ikincil huylar (KY5, 12 madde). İş Birliği Yapma (İBY) 5 alt ölçekten oluşur; Sosyal onaylama (İY1, 8 madde), Empati duyma (İY2, 7 madde), Yardımseverlik (İY3, 8 madde), Acıma (İY4, 10 madde), Erdemlilik (İY5, 9 madde). Kendini Aşma (KA) 3 alt ölçekten oluşur; Kendilik kaybı (KA1, 11 madde), Kişiler ötesi özdeşim (KA2, 9 madde) ve Manevi kabullenme (KA3, 13 madde) olmak üzere, toplam 25 alt ölçekten ve 7 ölçekten oluşmaktadır. Ölçekler alt ölçeklerin toplamından oluşmaktadır (örneğin, YA=YA1+YA2+YA3+YA4). MKE önceden geliştirilmiş kişilik modellerini kuramsal ve gözlemsel açıdan desteklerken, klinik kullanımdaki sınırlılıkları da ortadan kaldırmıştır.⁶³

3.3.4. Eysenck Kişilik Anketi

Anket, 24 madde olup, kişiliği 3 ana faktörde değerlendirmektedir: dışadönüklük, nörotisizm, psikotisizm. Ayrıca yalan söyleme alt ölçeği ile anketin uygulanması esnasındaki yanlılığı engellemek ve geçerliliği ile ilgili kontrol amaçlanmaktadır. Her bir faktörün 6 madde ile değerlendirildiği bu ankette katılımcıdan 24 soruya Evet (1)-Hayır (0) formatıyla cevap vermeleri istenir. Her bir kişilik özelliği için alınabilecek puan 0 ile 6 arasında değişmektedir. Dışa dönüklük alt ölçeğinin soruları: 2, 4, 13, 15, 20, 23; nörotisizm alt ölçeğinin soruları: 1, 9, 11, 14, 18, 21; psikotizm alt ölçeğinin soruları: 3, 6, 8, 12, 16, 22; yalan alt ölçeğinin soruları ise: 5, 7, 10, 17, 19, 24'dür. Puanlama : 3, 5, 7, 10, 15, 16, 17, 19, 20, 22.

⁶³ Arkar ve ark., a.g.e., s.190-204

sorularda evet için 0, hayır için 1 puan; 1, 2, 4, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 18, 21, 23, 24. sorularda ise evet için 1, hayır için 0 puan şeklindedir.⁶⁴

3.4. Veri Analiz Teknikleri

Araştırmada elde edilen veriler SPSS for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır.

Dışa dönüklülük, nörotisizm, psikotozism, evlilik uyumu,yenilik arayışı, zarardan kaçınma, ödül bağımlılığı, sebat etme, kendi kendini yönetme, iş birliği yapma ve kendi kendini aşma ölçeklerinden elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek örneklem Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda ölçeklerin puanlarının normal dağılmadığı saptanmıştır.

Ölçek puanları normal dağılım göstermediği için istatistik değerlendirmelerde nonparametrik testler kullanılmıştır. Bunun için niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı Mann-Whitney U testi ve ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis H Testinde anlamlı çıkan bulgular arasında farkı belirleyebilmek için Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiye Spearman Korelasyon Analizi ile bakılmıştır. Araştırmanın dışa dönüklülük, nörotisizm, psikotozism, yenilik arayışı, zarardan kaçınma, ödül bağımlılığı, sebat etme, kendi kendini yönetme, iş birliği yapma ve kendi kendini aşma ölçeklerinin puanları ile evlilik uyumu ve yaşam doyumu ölçeği puanları arasındaki ilişkiye spearman korelasyon analiz ile bakılmıştır.

Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

⁶⁴ Nuray Karancı, Gülay Dirik, ve Orçun Yorulmaz, Eysenck Kişilik Anketi- Gözden Geçirilmiş Kısaltılmış Formu'nun (EKA-GGK) Türkiye'de Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması, **Türk Psikiyatri Dergisi**, 2007, 18(3), s.1-8.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde bireylerin kişilik, mizaç ve evlilik uyumu ölçeklerinden toplanan veriler ile araştırmacının hazırladığı genel bilgi formundan elde edilen veriler yer almaktadır.

4.1. Bireylerin Demografik Değişkenlerinin Betimleyici İstatistikleri

Araştırmaya katılan bireylerin ailesiyle ilgili "Kişisel Bilgi Formu"na vermiş oldukları yanıtlar doğrultusunda demografik değişkenlerini incelemek için betimleyici istatistiksel analiz yöntemi uygulanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin demografik değişkenlere göre dağılımları Tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4.1: Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyo-demografik Değişkenlere İlişkin Dağılımı (n=100)

Bireysel Özellikler	Frekans ve yüzdelik değerler	
	Sayı	%
Eğitim düzeyi		
Lise mezunu ve altı	31	31.0
Üniversite mezunu	56	56.0
Yüksek lisans mezunu	13	13.0
Eşin eğitim düzeyi		
Lise mezunu ve altı	35	35.0
Üniversite mezunu	51	51.0
Yüksek lisans mezunu	14	14.0
Çalışma durumu		
Çalışmıyor	27	27.0
Çalışıyor	73	73.0
Eşin mesleği		
Çalışmıyor	11	11.0
İşçi	13	13.0
Memur	26	26.0
Yönetici	14	14.0
Serbest meslek	30	30.0
Emekli	6	6.0
Çocuk durumu		
Yok	26	26.0
1 tane	20	20.0
2 tane ve üzeri	54	54.0
Evlilik süresi		
0-10 yıl arası	53	53.0
11 yıl ve üzeri	47	47.0
Evlilikten ne derecede memnun oldukları		
Memnun	90	90.0
Kısmen memnun	10	10.0
Cinsel yaşamdan ne derecede memnun oldukları		
Memnun	89	89.0
Kısmen memnun	11	11.0
Eşle ev içindeki sorumlulukları ne derecede paylaştıkları		
Paylaşırlar	77	77.0
Bazen paylaşırlar	23	23.0
Eşle sorunları ne derecede paylaştıkları		
Paylaşırlar	82	82.0
Bazen paylaşırlar	18	18.0
Eşin aileye olan tutumu		
Otoriter	22	22.0
Demokratik	37	37.0
Koruyucu	41	41.0

Tablo 4.2: Bireylerin Evlilik Biçimlerine Göre Grupların Eysenck Kişilik Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Dışa dönüklük alt ölçeği	Görücü usulü	35	35.63	1247.00	617.00	-3.839	0.001**
	Flört	65	58.51	3803.00			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Nörotisizm alt ölçeği	Görücü usulü	35	56.10	1963.50	941.50	-1.437	0.151
	Flört	65	47.48	3086.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Psikotisizm alt ölçeği	Görücü usulü	35	44.70	1564.50	934.50	-1.536	0.124
	Flört	65	53.62	3485.50			
	Toplam	100					

**p<0.01

Tablo4.2’de görüldüğü gibi; bireylerin dışa dönüklük ölçeği puanları açısından evliliğini eşiyile flört ederek yapmış olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır.Evliliğini eşiyile flört ederek yapmış olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanları evliliğini görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin evlilik biçimlerine göre nörotisizm ve psikotisizm alt ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 4.3: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Eysenck Kişilik Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Dışa dönüklük alt ölçeği	Kadın	50	53.91	2695.50	1079.50	-1.200	0.230
	Erkek	50	47.09	2354.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Nörotisizm alt ölçeği	Kadın	50	48.88	2444.00	1169.00	-0.567	0.571
	Erkek	50	52.12	2606.00			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Psikotisizm alt ölçeği	Kadın	50	50.96	2548.00	1227.00	-0.166	0.868
	Erkek	50	50.04	2502.00			
	Toplam	100					

Tablo 4.3'de görüldüğü gibi; bireylerin cinsiyetlerine göre dışa dönüklük, nörotisizm ve psikotisizm alt ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmıştır ve anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 4.4: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Evlilik Uyumu Ölçeğinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Evlilik uyumu ölçeği	Kadın	50	52.80	2640.00	1135.00	-0.794	0.427
	Erkek	50	48.20	2410.00			
	Toplam	100					

Tablo 4.4'de görüldüğü gibi; bireylerin cinsiyetlerine göre evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmıştır ve anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 4.5: Bireylerin Dışa Dönüklük Ölçeğinden Aldıkları Puanların Eşlerin Eğitim Düzeyine Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Test Sonuçları

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Dışa dönüklük ölçeği	Lise mezunu ve altı	35	35.09	1228.0	598.00	-2.633	0.008**
	Üniversite mezunu	51	49.27	2513.00			
	Toplam	86					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Dışa dönüklük ölçeği	Lise mezunu ve altı	35	21.93	767.50	137.50	-2.423	0.015*
	Yüksek lisans mezunu	14	32.68	457.50			
	Toplam	49					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Dışa dönüklük ölçeği	Üniversite mezunu	51	31.79	1621.5	295.50	-1.016	0.310
	Yüksek lisans mezunu	14	37.39	523.50			
	Toplam	65					

**p<0.01 ; *p<0.05

Tablo 4.5'de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan bireylerin eşlerinin eğitim düzeyi üniversite mezunu olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları

puanların eşlerinin eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Eşlerinin eğitim düzeyi yüksek lisans mezunu olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanların eşlerinin eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.6: Bireylerin Dışa Dönüklük Ölçeğinden Aldıkları Puanların Bireylerin Çocuk Durumlarına Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Test Sonuçları

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Dışa dönüklük ölçeği	Çocuğu yok	26	26.44	687.50	183.50	-1.763	0.078
	1 çocuğu var	20	19.68	393.50			
	Toplam	46					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Dışa dönüklük ölçeği	Çocuğu yok	26	51.88	1349.0	406.00	-3.102	0.002**
	2 çocuğu var ve üzeri	54	35.02	0			
	Toplam	80		1891.0			
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Dışa dönüklük ölçeği	1 çocuğu var	20	36.40	728.00	518.00	-0.281	0.779
	2 çocuğu var ve üzeri	54	37.91	2047.0			
	Toplam	74		0			

**p<0.01 ; *p<0.05

Tablo 4.6'da görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan bireylerin dışadönüklük ölçeğinden aldıkları puanların iki çocuğu ve üzeri olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.7: Bireylerin Ev İçi Sorumluluklarını Eşleriyle Ne Derecede Paylaştıklarına Göre Grupların Eysenck Kişilik Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Dışa dönüklük alt ölçeği	Paylaşırlar	77	52.81	4066.00	708.00	-1.484	0.138
	Bazen paylaşırlar	23	42.78	984.00			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Nörotisizm alt ölçeği	Paylaşırlar	77	45.32	3489.50	486.50	-3.316	0.001**
	Bazen paylaşırlar	23	67.85	1560.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Psikotisizm alt ölçeği	Paylaşırlar	77	48.44	3730.00	727.00	-1.360	0.174
	Bazen paylaşırlar	23	57.39	1320.00			
	Toplam	100					

**p<0.01

Tablo 4.7'de görüldüğü gibi; bireylerin nörotisizm ölçeği puanları açısından ev içi işleri eşleriyle bazen paylaşan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Ev içi işleri eşleriyle bazen paylaşan bireylerin nörotisizm ölçeğinden aldıkları puanları ev içi işleri eşleriyle paylaşan bireylerin nörotisizm ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.8: Bireylerin Sorunlarını Eşleriyle Ne Derecede Paylaştıklarına Göre Grupların Eysenck Kişilik Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Dışa dönüklük alt ölçeği	Paylaşırlar	82	50.13	4110.50	707.50	-0.279	0.780
	Bazen paylaşırlar	18	52.19	939.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Nörotisizm alt ölçeği	Paylaşırlar	82	46.45	3808.50	405.50	-3.027	0.002**
	Bazen paylaşırlar	18	68.97	1241.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Psikotisizm alt ölçeği	Paylaşırlar	82	47.99	3935.50	532.50	-1.931	0.053
	Bazen paylaşırlar	18	61.92	1114.50			
	Toplam	100					

**p<0.01

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi; bireylerin nörotisizm ölçeği puanları açısından sorunlarını eşleriyle bazen paylaşan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Sorunlarını eşleriyle bazen paylaşan bireylerin nörotisizm ölçeğinden aldıkları puanları sorunlarını paylaşan bireylerin nörotisizm ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.9: Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden Aldıkları Puanların Bireylerin Eğitim Düzeyine Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Test Sonuçları

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Evlilik uyumu ölçeği	Lise mezunu ve altı	31	32.4	1006.0	510.00	-3.177	0.001**
	Üniversite mezunu	56	5	0			
	Toplam	87	50.3	2822.0			
			9	0			
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Evlilik uyumu ölçeği	Lise mezunu ve altı	31	19.3	599.00	103.00	-2.550	0.011*
	Yüksek lisans mezunu	13	2	391.00			
	Toplam	44	30.0	8			
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Evlilik uyumu ölçeği	Üniversite mezunu	56	34.4	1928.0	332.00	-0.492	0.623
	Yüksek lisans mezunu	13	3	0			
	Toplam	69	37.4	6			
			6	487.00			

**p<0.01 ; *p<0.05

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi; bireylerin eğitim düzeyi üniversite mezunu olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür [U=510.00, p=0.001; p<0.01]. Eğitim düzeyi yüksek lisans mezunu olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür [U=103.00, p=0.011; p<0.05].

Tablo 4.10: Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden Aldıkları Puanların Eşlerin Eğitim Düzeyine Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Test Sonuçları

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Evlilik uyumu ölçeği	Lise mezunu ve altı	35	35.53	1243.5	613.50	-2.457	0.014*
	Üniversite mezunu	51	48.97	0			
	Toplam	86		2497.50			
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Evlilik uyumu ölçeği	Lise mezunu ve altı	35	22.63	792.00	162.00	-1.841	0.066
	Yüksek lisans mezunu	14	30.93	433.00			
	Toplam	49					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Evlilik uyumu ölçeği	Üniversite mezunu	51	33.63	1715.0	325.00	-0.512	0.609
	Yüksek lisans mezunu	14	30.71	0			
	Toplam	65		430.00			

**p<0.01 ; *p<0.05

Tablo 4.10'de görüldüğü gibi; eşlerinin eğitim düzeyi üniversite mezunu olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların eşlerinin eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.11: Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden Aldıkları Puanların Bireylerin Çocuk Durumlarına Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Test Sonuçları

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Evlilik uyumu ölçeği	Çocuğu yok	26	24.42	635.00			
	1 çocuğu var	20	22.30	446.00	236.00	-0.533	0.594
	Toplam	46					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Evlilik uyumu ölçeği	Çocuğu yok	26	52.88	1375.0			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	34.54	0 1865.0 0	380.00	-3.314	0.001**
	Toplam	80					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Evlilik uyumu ölçeği	1 çocuğu var	20	48.08	961.50			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	33.58	1813.5 0	328.50	-2.578	0.010*
	Toplam	74					

**p<0.01 ; *p<0.05

Tablo 4.11'de görüldüğü gibi; çocuğu olmayan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların iki çocuğu ve üzeri olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. bir çocuğu olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların iki çocuğu ve üzeri olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.12: Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Yenilik arayışı alt ölçeği	Kadın	50	56.10	2805.00	970.00	-1.933	0.053
	Erkek	50	44.90	2245.00			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Zarardan kaçınma alt ölçeği	Kadın	50	46.23	2311.50	1036.50	-1.474	0.140
	Erkek	50	54.77	2738.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Ödül bağımlılığı alt ölçeği	Kadın	50	56.97	2848.50	926.50	-2.242	0.025*
	Erkek	50	44.03	2201.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Sebat etme alt ölçeği	Kadın	50	50.05	2502.50	1227.50	-0.159	0.874
	Erkek	50	50.95	2547.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Kendi kendini yönetme alt ölçeği	Kadın	50	54.30	2715.00	1060.00	-1.313	0.189
	Erkek	50	46.70	2335.00			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
İş birliği yapma alt ölçeği	Kadın	50	55.52	2776.00	999.00	-1.734	0.083
	Erkek	50	45.48	2274.00			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Kendi kendini aşma alt ölçeği	Kadın	50	53.33	2666.50	1108.50	0.978	0.328
	Erkek	50	47.67	2383.50			
	Toplam	100					

*p<0.05

Bireylerin ödül bağımlılığı ölçeği puanları açısından kadınların lehine anlamlı bir fark vardır. Kadınların ödül bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanları erkeklerin ödül bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.13: Bireylerin Yaşlarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından İncelenmesi

Ölçekler		Yaş
Yenilik arayışı alt ölçeği	r	-0.587
	p	0.001**
Zarardan kaçınma alt ölçeği	r	0.212
	p	0.034*
Ödül bağımlılığı alt ölçeği	r	-0.010
	p	0.921
Sebat etme alt ölçeği	r	0.223
	p	0.026*
Kendi kendini yönetme alt ölçeği	r	0.129
	p	0.200
İş birliği yapma alt ölçeği	r	0.064
	p	0.526
Kendi kendini aşma alt ölçeği	r	0.012
	p	0.904

**p<0.01; *p<0.05

Tablo 4.13'de görüldüğü gibi; bireylerin yaşları ile bireylerin ödül bağımlılığı, sebat etme, kendi kendini yönetme, iş birliği yapma ve kendi kendini aşma ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Bireylerin yaşları ile bireylerin yenilik arayışı ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<0.01). Bireylerin yaşları arttıkça bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların düşmekte olduğu görülmüştür.

Bireylerin yaşları ile bireylerin zarardan kaçınma ve sebat etme ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<0.05). Bireylerin yaşları arttıkça bireylerin zarar kaçınma ve sebat etme ölçeklerinden aldıkları puanların artmakta olduğu görülmüştür.

Tablo 4.14: Bireylerin Eşlerinin Yaşlarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından İncelenmesi

Ölçekler		Yaş
Yenilik arayışı alt ölçeği	R	-0.543
	P	0.001**
Zarardan kaçınma alt ölçeği	R	0.147
	P	0.144
Ödül bağımlılığı alt ölçeği	R	0.034
	P	0.735
Sebat etme alt ölçeği	R	0.207
	P	0.038*
Kendi kendini yönetme alt ölçeği	R	0.199
	P	0.047*
İş birliği yapma alt ölçeği	R	0.105
	P	0.300
Kendi kendini aşma alt ölçeği	R	0.078
	P	0.441

**p<0.01; *p<0.05

Bireylerin eşlerinin yaşları ile bireylerin yenilik arayışı ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<0.01). Bireylerin eşlerinin yaşları arttıkça bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların düşmekte olduğu .

Bireylerin yaşları ile bireylerin sebat etme ve kendi kendini yönetme ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<0.05). Bireylerin yaşları arttıkça bireylerin sebat etme ve kendi kendini yönetme ölçeklerinden aldıkları puanların artmakta olduğu görülmüştür.

Tablo 4.15: Bireylerin Evlilik Biçimlerine Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Yenilik arayışı alt ölçeği	Görücü usulü	35	38.26	1339.00			
	Flört	65	57.09	3711.00	709.00	-3.101	0.002**
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Zarardan kaçınma alt ölçeği	Görücü usulü	35	69.97	2449.00			
	Flört	65	40.02	2601.00	456.00	-4.933	0.001**
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Ödül bağımlılığı alt ölçeği	Görücü usulü	35	50.27	1759.50			
	Flört	65	50.62	3290.50	1129.50	-0.058	0.954
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Sebat etme alt ölçeği	Görücü usulü	35	45.71	1600.00			
	Flört	65	53.08	3450.00	970.00	-1.241	0.215
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Kendi kendini yönetme alt ölçeği	Görücü usulü	35	37.29	1305.00			
	Flört	65	57.62	3745.00	675.00	-3.350	0.001**
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
İş birliği yapma alt ölçeği	Görücü usulü	35	49.79	1742.50			
	Flört	65	50.88	3307.50	1112.50	-0.181	0.856
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Kendi kendini aşma alt ölçeği	Görücü usulü	35	50.76	1776.50			
	Flört	65	50.36	3273.50	1128.50	-0.065	0.948
	Toplam	100					

**p<0.01

Tablo 4.15'de görüldüğü gibi; bireylerin yenilik arayışı ve kendi kendini yönetme ölçeklerinin puanları açısından evliliğini eşiyile flört ederek yapmış olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Evliliğini eşiyile flört ederek yapmış olan bireylerin yenilik arayışı ve kendi kendini yönetme ölçeklerinden aldıkları puanları evliliğini görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin yenilik arayışı ve kendi kendini yönetme ölçeklerinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bireylerin zarardan kaçınma ölçeninden aldıkları puanların bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinin puanları açısından evliliğini görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Evliliğini görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanları evliliğini eşiyile flört

ederek yapmış olan bireylerin zarardan kaçınma ölçeklerinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.16: Bireylerin Çocuk Durumlarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X ²	P
Yenilik arayışı alt ölçeği	Çocuğu yok	26	71.27	2	22.432	0.001**
	1 çocuğu var	20	54.78			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	38.92			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	P
Zarardan kaçınma alt ölçeği	Çocuğu yok	26	36.29	2	8.741	0.013*
	1 çocuğu var	20	52.55			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	56.58			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	P
Ödül bağımlılığı alt ölçeği	Çocuğu yok	26	53.60	2	0.405	0.817
	1 çocuğu var	20	49.50			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	49.38			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	P
Sebat etme alt ölçeği	Çocuğu yok	26	48.04	2	6.563	0.058
	1 çocuğu var	20	37.80			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	56.39			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	P
Kendi kendini yönetme alt ölçeği	Çocuğu yok	26	52.15	2	0.486	0.784
	1 çocuğu var	20	46.55			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	51.17			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	P
İş birliği yapma alt ölçeği	Çocuğu yok	26	56.73	2	3.211	0.201
	1 çocuğu var	20	41.35			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	50.89			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	P
Kendi kendini aşma alt ölçeği	Çocuğu yok	26	56.19	2	2.627	0.269
	1 çocuğu var	20	54.73			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	46.19			
	Toplam	100				

**p<0.01

Tablo 4.16'da görüldüğü gibi; çocuk durumları bakımından bireylerin yenilik arayışı ve zarardan kaçınma ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Tablo 4.17: Bireylerin Yenilik Arayışı ve Zarardan Kaçınma Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Bireylerin Çocuk Durumlarına Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Test Sonuçları

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Yenilik arayışı ölçeği	Çocuğu yok	26	27.50	715.00			
	1 çocuğu var	20	18.30	366.00	156.00	-2.308	0.021*
	Toplam	46					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Yenilik arayışı ölçeği	Çocuğu yok	26	57.27	1489.0			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	32.43	0	421.00	-2.891	0.004**
	Toplam	80		1751.0			
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Yenilik arayışı ölçeği	1 çocuğu var	20	46.98	938.50			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	33.99	1835.5	350.50	-2.311	0.021*
	Toplam	74		0			
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Zarardan kaçınma ölçeği	Çocuğu yok	26	20.10	522.50			
	1 çocuğu var	20	27.93	558.50	171.50	-1.964	0.050
	Toplam	46					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Zarardan kaçınma ölçeği	Çocuğu yok	26	29.69	772.00			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	45.70	2468.0	421.00	-2.891	0.004*
	Toplam	80		0			
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Zarardan kaçınma ölçeği	1 çocuğu var	20	35.13	702.50			
	2 çocuğu var ve üzeri	54	38.38	2072.5	492.50	-0.580	0.562
	Toplam	74		0			

**p<0.01 ; *p<0.05

Tablo 4.17'de görüldüğü gibi; çocuğu olmayan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların bir çocuğu olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Çocuğu olmayan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların iki çocuğu ve üzeri

olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bir çocuğu olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların iki çocuğu ve üzeri olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.18: Bireylerin Evlilik Sürelerine Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Yenilik arayışı alt ölçeği	0-10 yıl arası	53	68.38	3518.00			
	11 yıl ve üzeri	47	32.60	1532.00	404.00	-5.820	0.001**
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Zarardan kaçınma alt ölçeği	0-10 yıl arası	53	45.44	2408.50			
	11 yıl ve üzeri	47	56.20	2641.50	977.50	-1.854	0.064
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Ödül bağımlılığı alt ölçeği	0-10 yıl arası	53	50.21	2661.00			
	11 yıl ve üzeri	47	50.83	2389.00	1230.00	-0.108	0.914
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Sebat etme alt ölçeği	0-10 yıl arası	53	48.03	2545.50			
	11 yıl ve üzeri	47	53.29	2504.50	1114.50	-0.927	0.354
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Kendi kendini yönetme alt ölçeği	0-10 yıl arası	53	49.44	2620.50			
	11 yıl ve üzeri	47	51.69	2429.50	1189.50	-0.388	0.698
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
İş birliği yapma alt ölçeği	0-10 yıl arası	53	49.66	2632.00			
	11 yıl ve üzeri	47	51.45	2418.00	1201.00	-0.308	0.758
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Kendi kendini aşma alt ölçeği	0-10 yıl arası	53	50.28	2665.00			
	11 yıl ve üzeri	47	50.74	2385.00	1234.00	-0.080	0.937
	Toplam	100					

*p<0.05

Tablo 4.18'de görüldüğü gibi; yenilik arayışı ölçeği puanları açısından 0-10 yıldır evli olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. 0-10 yıldır evli olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanları 11 yıl ve üzeri evli olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.19: Bireylerin Ev İçi Sorumluklarını Eşleriyle Ne Derecede Paylaştıklarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Yenilik arayışı ölçeği	Paylaşırlar	77	50.38	3879.50	740.50	-0.590	0.555
	Bazen paylaşırlar	23	46.26	971.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Zarardan kaçınma ölçeği	Paylaşırlar	77	46.14	3552.50	549.50	-2.246	0.025*
	Bazen paylaşırlar	23	61.83	1298.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Ödül bağımlılığı alt ölçeği	Paylaşırlar	77	49.62	3820.50	799.50	-0.078	0.938
	Bazen paylaşırlar	23	49.07	1030.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Sebat etme alt ölçeği	Paylaşırlar	77	49.72	3828.50	791.50	-0.151	0.880
	Bazen paylaşırlar	23	48.69	1022.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Kendi kendini yönetme alt ölçeği	Paylaşırlar	77	51.29	3949.50	670.50	-1.198	0.231
	Bazen paylaşırlar	23	42.93	901.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
İş birliği yapma ölçeği	Paylaşırlar	77	51.03	3929.50	690.50	-1.024	0.306
	Bazen paylaşırlar	23	43.88	921.50			
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Kendi kendini aşma alt ölçeği	Paylaşırlar	77	51.98	4002.50	617.50	-1.658	0.097
	Bazen paylaşırlar	23	40.40	848.50			
	Toplam	100					

**p<0.05

Tablo 4.19'da görüldüğü gibi; bireylerin zarardan kaçınma alt ölçeği puanları açısından ev içi işleri eşleriyle bazen paylaşan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Ev içi işleri eşleriyle bazen paylaşan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden

aldıkları puanlar, ev içi işleri eşleriyle paylaşan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.20: Bireylerin Sorunlarını Eşleriyle Ne Derecede Paylaştıklarına Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Yenilik arayışı ölçeği	Paylaşırlar	82	50.13	4111.00			
	Bazen paylaşırlar	18	52.17	939.00	708.00	-0.270	0.788
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Zarardan kaçınma ölçeği	Paylaşırlar	82	48.43	3971.50			
	Bazen paylaşırlar	18	59.92	1078.50	568.50	-1.523	0.128
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Ödül bağımlılığı ölçeği	Paylaşırlar	82	49.30	4042.50			
	Bazen paylaşırlar	18	55.97	1007.50	639.50	-0.888	0.374
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Sebat etme alt ölçeği	Paylaşırlar	82	51.12	4192.00			
	Bazen paylaşırlar	18	47.67	858.00	687.00	-0.469	0.639
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Kendi kendini yönetme ölçeği	Paylaşırlar	82	54.46	4465.50			
	Bazen paylaşırlar	18	32.47	584.50	413.50	-2.918	0.004**
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
İşbirliği yapma ölçeği	Paylaşırlar	82	52.44	4300.00			
	Bazen paylaşırlar	18	41.67	750.00	579.00	-1.429	0.143
	Toplam	100					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	P
Kendi kendini aşma alt ölçeği	Paylaşırlar	82	50.89	4173.00			
	Bazen paylaşırlar	18	48.72	877.00	706.00	-0.288	0.774
	Toplam	100					

**p<0.01

Tablo 4.20'de görüldüğü gibi; bireylerin kendi kendine yönetme ölçeğinden aldıkları puanların bireylerin sorunlarını eşleriyle ne derecede paylaştıklarına göre

kendi kendine yönetme ölçeği puanları açısından sorunlarını eşleriyle paylaşan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Sorunlarını eşleriyle paylaşan bireylerin kendi kendine yönetme ölçeğinden aldıkları puanları sorunlarını bazen paylaşan bireylerin kendi kendine yönetme ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.21: Bireylerin Eşlerinin Kendilerine ve Çocuklarına Gösterdiği Tutumlara Göre Grupların Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Karşılaştırılması

Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X ²	p
Yenilik arayışı alt ölçeği	Otoriter	22	44.27	2	2.462	0.292
	Demokratik	37	55.97			
	Koruyucu	41	48.90			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	p
Zarardan kaçınma alt ölçeği	Otoriter	22	55.16	2	3.429	0.180
	Demokratik	37	43.51			
	Koruyucu	41	54.30			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	p
Ödül bağımlılığı alt ölçeği	Otoriter	22	50.39	2	0.105	0.949
	Demokratik	37	49.42			
	Koruyucu	41	51.54			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	p
Sebat etme alt ölçeği	Otoriter	22	34.20	2	10.824	0.004**
	Demokratik	37	59.19			
	Koruyucu	41	51.40			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	p
Kendi kendini yönetme alt ölçeği	Otoriter	22	46.05	2	0.678	0.712
	Demokratik	37	51.41			
	Koruyucu	41	52.07			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	p
İş birliği yapma alt ölçeği	Otoriter	22	46.30	2	0.623	0.732
	Demokratik	37	52.27			
	Koruyucu	41	51.16			
	Toplam	100				
Ölçek	Grup	N	S.O	sd	X²	p
Kendi kendini aşma alt ölçeği	Otoriter	22	55.55	2	6.554	0.058
	Demokratik	37	57.31			
	Koruyucu	41	41.65			
	Toplam	100				

*p<0.01

Bireylerin eşlerinin kendilerine ve çocuklarına gösterdikleri tutumlar bakımından bireylerin sebat etme ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür

Tablo 4.22: Bireylerin Sebat Etme Ölçeğinden Aldıkları Puanların Bireylerin Eşlerinin Kendilerine ve Çocuklarına Gösterdikleri Tutumlara Göre Değişimini Belirlemek Üzere Yapılan Test Sonuçları

Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Sebat etme ölçeği	Otoriter	22	21.00	462.00			
	Demokratik	37	35.35	1308.00	209.00	-3.177	0.001**
	Toplam	59					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Sebat etme ölçeği	Otoriter	22	24.70	543.50			
	Koruyucu	41	35.91	1472.50	290.50	-2.361	0.018*
	Toplam	63					
Ölçek	Grup	N	S.O	S.T	U	Z	p
Sebat etme ölçeği	Demokratik	37	42.84	1585.00			
	Koruyucu	41	36.49	1496.00	635.00	-1.279	0.201
	Toplam	78					

**p<0.01 ; *p<0.05

Tablo 4.22’de görüldüğü gibi, eşleri demokratik tutum sergileyen bireylerin sebat etme ölçeğinden aldıkları puanların, eşleri otoriter tutum sergileyen bireylerin sebat etme ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Eşleri koruyucu tutum sergileyen bireylerin sebat etme ölçeğinden aldıkları puanların eşleri otoriter tutum sergileyen bireylerin sebat etme ölçeğinden aldıkları puanların göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

4.2. Bireylerin Evlilik Uyumu Düzeyleri İle Bireylerin Eysenck Kişilik ve Mizaç Yapıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bireylerin evlilik uyumu düzeyleri ile bireylerin Eysenck kişilik ve mizaç yapıları arasında ilişki olup olmadığı test edilmiştir.

a) Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinin Puanları İle Bireylerin Eysenck Kişilik Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanlarının İncelenmesi

Ölçekler		Evlilik uyumu ölçeği
Dışa dönüklük alt ölçeği	R	0.245
	P	0.014*
Nörotisizm alt ölçeği	R	-0.418
	P	0.001**
Psikotisizm alt ölçeği	R	-0.390
	P	0.001**

**p<0.01; *p<0.05

Tabloda görüldüğü gibi; bireylerin dışa dönüklük ölçeğinin puanları ile bireylerin evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<0.05). Bireylerindışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar da artmakta olduğu görülmüştür.

Bireylerin nörotisizm ve psikotisizm ölçeklerinin puanları ile bireylerin evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<0.05). Bireylerinnörotisizm ve psikotisizm ölçeklerinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar düşme olduğu görülmüştür.

b) Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinin Puanları İle Bireylerin Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanlarının İncelenmesi

Ölçekler		Evlilik uyumu ölçeği
Yenilik arayışı alt ölçeği	R	0.152
	P	0.132
Zarardan kaçınma alt ölçeği	R	-0.354
	P	0.001**
Ödül bağımlılığı alt ölçeği	R	0.071
	P	0.482
Sebat etme alt ölçeği	R	0.008
	P	0.938
Kendi kendini yönetme alt ölçeği	R	0.112
	P	0.266
İş birliği yapma alt ölçeği	R	0.256
	P	0.010**
Kendi kendini aşma alt ölçeği	R	0.108
	P	0.285

**p<0.01

Tabloda görüldüğü gibi; bireylerin yenilik arayışı, ödül bağımlılığı, sebat etme, kendi kendini yönetme ve kendi kendini aşma ölçeklerinin puanları ile bireylerin evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinin puanları ile bireylerin evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında istatistiksel ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<0.01). Bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar düşme olduğu görülmüştür.

Bireylerin iş birliği yapma ölçeğinin puanları ile bireylerin evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (p<0.01). Bireylerin iş birliği yapma ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar da artmakta olduğu görülmüştür.

Tablo 4.23: Bireylerin Sosyo-Demografik Özellikleri, Kişilik ve Mizaç Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Bireylerin Evlilik Uyumu Ölçeğinden Aldıkları Puanlar Üzerine Etkisinin İncelenmesi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişkenler	β	t	P	F	Model (p)	R ²
Evlilik uyumu ölçeği	Sabit	61.908	5.751	0.001	4.429	0.001	0.529
	Cinsiyet	-0.855	-0.547	0.586			
Evlilik uyumu ölçeği	Yaş	0.040	0.034	0.973			
Evlilik uyumu ölçeği	Evlilik biçimi	1.374	0.745	0.459			
Evlilik uyumu ölçeği	Gelir düzeyi	-2.234	-1.390	0.168			
Evlilik uyumu ölçeği	Eğitim düzeyi	1.727	1.288	0.201			
Evlilik uyumu ölçeği	Çalışma durumu	-0.214	-0.116	0.908			
Evlilik uyumu ölçeği	Çocuk durumu	-2.074	-1.959	0.054			
Evlilik uyumu ölçeği	Evlilik süresi	0.394	0.173	0.863			
Evlilik uyumu ölçeği	Evlilikten memnun olma durumu	-8.211	-2.070	0.052			
Evlilik uyumu ölçeği	Cinsel yaşamdan memnun olma durumu	-0.104	-0.028	0.978			
Evlilik uyumu ölçeği	Dışa dönüklük	-0.211	0.543	0.589			
Evlilik uyumu ölçeği	Nörotisizm	-0.996	-2.221	0.029			
Evlilik uyumu ölçeği	Psikotisizm	-1.283	-1.888	0.063			
Evlilik uyumu ölçeği	Yenilik arayışı	0.040	0.234	0.816			
Evlilik uyumu ölçeği	Zarardan kaçınma	-0.137	-0.899	0.372			
Evlilik uyumu ölçeği	Ödül bağımlılığı	-0.344	-1.194	0.236			
Evlilik uyumu ölçeği	Sebat etme	0.378	0.736	0.464			
Evlilik uyumu ölçeği	Kendi kendini yönetme	-0.147	-0.989	0.326			
Evlilik uyumu ölçeği	İşbirliği yapma	0.269	1.882	0.064			
Evlilik uyumu ölçeği	Kendi kendini aşma	-0.026	-0.175	0.862			

Tablo 4.23'de görüldüğü gibi; bireylerin sosyo demografik özellikleri, kişilik envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar ve mizaç envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar ile bireylerin evlilik uyumu düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan çoklu regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bireylerin nörotisizm düzeyleri bireylerin evlilik uyumu düzeylerini düşürmekte olduğu görülmüştür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

Yaptığımız çalışmada bireylerin cinsiyetlerine göre evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Literatürde bu sonucu destekleyen bulgular bulunmaktadır. Perrone, Webb ve Jackson⁶⁵ araştırmalarında cinsiyet ile evlilik uyumu arasında bir ilişki bulamamışlardır. Benzer şekilde Hamamcı,⁶⁶ Güven⁶⁷ yaptıkları çalışmalarda cinsiyete göre evlilik uyumunun farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Fışılıoğlu⁶⁸ 'Lisans Üstü Öğrencilerinin Evlilik Uyumu' adlı çalışmasında, Kalkan⁶⁹ 'Evlilik İlişisini Geliştirme Programının, Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi' adlı çalışmasında ve Demiray⁷⁰ 'Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi' adlı çalışmasında evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığı yönünde bulgular belirtmişlerdir. Şentürk,⁷¹ yaptığı çalışmada evli kadınlarla evli erkeklerin evlilik uyumu puanları arasındaki farkı çok küçük bulmuştur. Çalışmasına göre evlilik uyumu puanları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Çınar⁷² tarafından yapılan araştırmada erkeklerin evlilik doyumları ile kadınların evlilik doyumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Aynı araştırma katılımcıların evlilik doyumları ve yaşları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermiştir. Çınarın aktardığına göre Wilkie ve Ferree'e, cinsiyet açısından evlilik uyumunu incelediklerinde farklılıkların olmadığı sonucu elde edilmiştir. Ev işleri, çocuk bakımı gibi cinsiyet rolleri ile ilgili görevlerin paylaşılmasının her iki cins açısından da evlilik uyumunu arttıran önemli bir unsur olduğunu belirtmişlerdir. Yaptığı çalışmada Düzgün,⁷³ evlilik uyumu ile cinsiyet

⁶⁵Kristin Perrone Kay Webb ve Vance Jackson, Relationships Between Parental Attachment, Work And Family Roles And Life Satisfaction. **The Career Development Quarterly**, 2007, 55(3), s.237-248.

⁶⁶Zeynep Hamamcı, Dysfunctional Relationship Beliefs In Marital Satisfaction And Adjustment. **Social Behavior and Personality**, 2005, 33(4), s.313-328.

⁶⁷Güven Nurdan, İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2005, s.45. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁶⁸Hürol Fışılıoğlu, Lisansüstü Öğrencilerinin Evlilik Uyumu, **Psikoloji Dergisi**, 1992, 7(28), s.16-24.

⁶⁹Melek Kalkan, Evlilik İlişisini Geliştirme Programının, Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002, s.67. **(Doktora Tezi)**

⁷⁰Özlem Demiray, Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır, 2006, s.54. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁷¹Semra Şentürk, Evli bireylerde evlilik uyumu ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013, s.71. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁷²Lütfiye Çınar, Evlilik Doyumu: Cinsiyet Roller ve Yardım Arama Tutumu, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2008, s.80. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁷³Gökçe Düzgün, Evli Kişilerde Depresyon, İlişkiyi İlişkin İnanç, Kendini Ayarlama Düzeyinin Evlilik Uyumu İle İlişkisi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, 2009, s.62. **(Yüksek Lisans Tezi)**

arasında ilişki bulmamıştır. Turanlı'nın⁷⁴ evlilik uyum düzeyleri ile cinsiyet ilişkisini incelemiş ve elde edilen bulgulara göre; cinsiyet ve evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki saptamamıştır. Hasdemir⁷⁵ cinsiyet ve evlilik yaşamı arasında yaptığı analizde anlamlı bir farklılık saptamamıştır. Gülerlerli⁷⁶ yaptığı araştırma sonucunda; cinsiyetin evlilik uyumu üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığını görmüştür. Yılmaz⁷⁷ bireylerin evlilik uyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Ancak evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaştığını belirten çalışmalar da mevcuttur. Nunes,⁷⁸ Canel⁷⁹ ve Hatipoğlu⁸⁰ kadın ve erkeklerin evlilik uyumları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koyan araştırmacılarıdır. Çakır,⁸¹ Şener ve Terzioğlu⁸² cinsiyete göre evlilik uyumu açısından fark olduğunu ve erkeklerin kadınlardan daha yüksek düzeyde evlilik uyumuna sahip olduklarını bulmuştur. Benzer şekilde Acitelli ve Antonucci'nin⁸³ bulguları erkeklerin kadınlara göre evliliklerinden daha fazla doyum sağladıkları yönündedir. Sternberg ve Hojjat⁸⁴ ise kadınların erkeklere göre daha yüksek evlilik doyumuna sahip olduklarını belirtmektedir. Literatürde cinsiyetin evlilik uyumu üzerinde etkili olmadığını gösteren birçok araştırma olduğu gibi,^{85,86} erkeklerin evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu belirten araştırmalar da mevcuttur.⁸⁷ Öte

⁷⁴Pınar Turanlı, Orta Yetişkinlikte Evlilik Uyumu ile Benlik Saygısı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Saptanması, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, s.47.(**Yüksek Lisans Tezi**)

⁷⁵Kübra Hasdemir, Evlilik Uyumu ile Cinsel Doyum Arasındaki İlişki, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014, s.58.(**Yüksek Lisans Tezi**)

⁷⁶Nilay Gülerlerli, Öğretmenlerin Evlilik Uyumları ile Yaratıcılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2014, s.85.(**Yüksek Lisans Tezi**)

⁷⁷Merve Yılmaz, Evli Bireylerin Bağlanma Stillerinin, Bireylerin Umutsuzluk Düzeyi ve Evlilik Uyumu Üzerindeki Etkisi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015, s.74.(**Yüksek Lisans Tezi**)

⁷⁸Nalu Nunes Marital problems and marital satisfaction: An examination of brazilian sample, Brigham Young University, Utah, 2008, s.39.(**Yüksek Lisans Tezi**)

⁷⁹Azize Canel, Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu Ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2007, s.41.(**Doktora Tezi**)

⁸⁰Zeynep Hatipoğlu, The Role Of Certain Demographic Variables and Marital Conflict In Marital Satisfaction Of Husbands and Wives, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1993, s.44.(**Yüksek Lisans Tezi**)

⁸¹Seda Çakır, Evli Bireylerin Evlilik Uyumlarının Ana-Babalarına Bağlanma Düzeyleri Ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2008, s.52.(**Yüksek Lisans Tezi**)

⁸²Arzu Şener ve Günse Terzioğlu, **Ailede Eşler Arasında Uyuma Etki Eden Faktörlerin Araştırılması**. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2002, s.25.

⁸³Linda Acitelli and Toni Antonucci, Gender Differences In The Link Between Marital Support and Satisfaction In Older Couples. **Journal of Personality and Social Psychology**, 1994, 67(4), s.688-698.

⁸⁴Sternberg Robert ve Hojjat, Mahzad, **Satisfaction In Close Relationships**. New York: Guilford Press, 1997, s.128.

⁸⁵Gürsoy, F. Ç., Kaygı ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı, 2004, s.74.(**Yüksek Lisans Tezi**)

⁸⁶Demet, Polat Evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, s.28.(**Yüksek Lisans Tezi**)

⁸⁷Hülya Akar, Psikiyatrik yardım talebi olanlar ile yardım talebi olmayan ve boşanma aşamasında olan çiftlerde; çift uyumu ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin karşılaştırılması, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar

yandan kadınların evliliklerde erkeklere oranla daha uyumlu olduğunu, kadınların evlilik ilişkisi iyi veya kötü olsun, uyum sağlamak için daha çok çabaladığını belirten araştırmacılar da vardır.⁸⁸ Cinsiyetler arasındaki bu farklılıklar toplum içinde kadın-erkek rollerinin nasıl şekillendiğiyle ilgilidir. Ülkemizde yapılan çalışmalara bakıldığında Tutarel-Kışlak⁸⁹ evlilik uyumu ile ilgili çalışmasında, kadınların uyum puanlarının erkeklerin uyum puanlarından daha yüksek olduğunu bulmuştur. Literatür incelendiğinde, evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin sonuçlar değişiklik göstermektedir; bu sebeple evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair net bir sonuca varılamamaktadır. Bu durum yapılan araştırmaların katılımcı, bölge, kültür farklılıkları gibi özelliklerinden kaynaklanıyor olabilir. Araştırmamızda bulunan bulgunun olası nedenleri ise kadınların ve erkeklerin yapmış oldukları evliliklerde eşleri ile evliliği algılayış, evlilik beklentisi, kişilik özellikleri, çatışma ve problem çözme yöntemleri, sosyo- kültürel özellikler gibi konularda benzerliklere sahip olmaları olabilir. Aynı zamanda günümüz koşullarında kadınların ve erkeklerin ortak görev paylaşımında bulunmaları evliliği rahatlatan bir durumdur. Araştırma katılımcıları genellikle yüksek eğitim seviyesinde ve tamamı çalışan bireylerdir. Bu bilgidan yola çıkarak eşlerinin de çalışıyor olması, ev içi ve dışı faaliyetlerde ortak çalışma yürütmeleri ve görev paylaşımında bulunmaları muhtemeldir. Kadınlar ve erkekler arasında evlilik uyumunda anlamlı bir farklılık bulunmaması bu nedenlerden kaynaklanıyor olabilir.

Bu çalışmada bireylerin cinsiyetlerine göre yenilik arayışı, zarardan kaçınma, sebat etme, kendi kendini yönetme, iş birliği yapma ve kendi kendini aşma ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bireylerin ödül bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar ile bireylerin cinsiyetleri arasında ödül bağımlılığı ölçeği puanları açısından kadınların lehine anlamlı bir fark vardır. Kadınların ödül bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanları erkeklerin ödül bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Fındıklı⁹⁰ yaptığı araştırmada okul yöneticilerinin mizaç tarzı alt boyutu olan katılımcı mizaç tarzı ile cinsiyet, arasındaki ilişkinin anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmıştır. Bulgulara göre okul yöneticilerinin katılımcı mizaç tarzı puanları

Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 12. Psikiyatri Birimi, 2005, s.95. **(Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi)**

⁸⁸Meltem Işınsoy, İkili ilişki biçim ve süresi ile bağlanma stilleri arasındaki bağlantılar, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003, s.58. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁸⁹Şennur Tutarel-Kışlak, Cinsiyet, evlilik uyumu, depresyon ile nedensel yüklemeleri arası ilişkiler üzerine bir araştırma. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995. s.79. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁹⁰Burcu Fındıklı, Okul Yöneticilerinin Mizaç Tarzları ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, 2013, s.40. **(Yüksek Lisans Tezi)**

cinsiyetdeğişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Ay'ın⁹¹ yaptığı çalışmanın analizlerinin sonucunda mizaç tarzlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır. Aslan,⁹² 311 kadın, 295 erkek öğretmen üzerinde yapmış olduğu çalışmada, cinsiyetin mizaç tarzları puanları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak Oruç'un aktardığına göre Gorham ve Christhopelyaptıkları bir araştırmada kız ve erkek öğrencilerin farklı mizaç algılayışlarının olduğu ve öğrenme üzerinde mizacın cinsiyete göre farklılaştığı sonucunu elde etmişleridir.⁹³ Diğer yandan Yerlikaya,⁹⁴ mizaç tarzlarının cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığı bulgusuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Sepetci⁹⁵ yapmış olduğu araştırmada, okul yöneticilerinin mizaçtarzlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Avşar,⁹⁶ öğretmen adaylarının mizaç tarzları ile cinsiyet rolleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Yapılan araştırma sonucunda katılımcı-sosyal, kendini geliştirici ve saldırgan mizaç tarzları cinsiyet rolleri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterirken; kendini yıkıcı mizaç tarzı cinsiyet rollerine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varmıştır. Bu araştırmada çalışılan gruptan daha farklı bir grupta çalışan Erdoğan⁹⁷ araştırmasında evli bireylerden oluşan hasta grubu ile kontrol grubunu karşılaştırmıştır. Buna göre kadınlarda zarardan kaçınma toplam skorunun hasta grubunda kontrol grubuna göre anlamlı olarak yüksek olduğunu belirtmiştir. Zarardan kaçınma puanının yüksek değerleri, literatürde depresyonla ilişkili olarak görülmüştür. Aynı çalışmada, hasta ve kontrol grubundaki erkeklerin MKE skorlarını karşılaştırılmış, ödül bağımlılığı skorunun kontrol grubunda hasta grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda erkeklerde kontrol grubunda, hasta grubuna göre anlamlı ölçüde yüksek kendini aşma (KA) toplam skorlarına rastlanmıştır.

⁹¹Ömer Ay, Orta Öğretim Öğrencilerinin Mizah Tarzları ve Yaratıcılık Düzeylerinin Yaşam Doyum Düzeylerini Açıklayıcı Rolü, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011, s.58. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁹²Hatice Aslan, Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öğrenilmiş Güçlülük Düzeyleri Ve Cinsiyetlerine Göre Mizah Tarzlarının İncelenmesi, Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2006, s.67. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁹³Şahin Oruç, Sosyal Bilgiler Öğretiminde Mizah, Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006, s.81. **(Yayınlanmamış Doktora Tezi)**

⁹⁴Nurdan Yerlikaya, Lise Öğrencilerinin Mizah Tarzları ile Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Adana, 2007, s.48. **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

⁹⁵Ceyhan Sepetci, Okul Yöneticilerinin Mizah Tarzlarının Betimlenmesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat, 2010, s.61. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁹⁶Volkan Avşar, Öğretmen Adaylarının Mizah Tarzları Ve Cinsiyet Rollerini İlişkisi, Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008, s.102. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁹⁷Serap Erdoğan, Evlilik Uyumu İle Psikiyatrik Rahatsızlıklar, Bağlanma Stilleri Ve Mizah Ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, 2007, s.45. **(Uzmanlık Tezi)**

Duman⁹⁸ yaptığı araştırmada cinsiyetin yenilik arayışı alt ölçeği puan ortalamaları üzerinde etkisinin bulunmadığını görmüştür. Bu çalışmada cinsiyet ana etkisinin anlamlı olduğu tek alt ölçek Zarardan Kaçınmadır. Aynı araştırmada kadın ve erkeklerin Zarardan Kaçınma puanları istatistiksel açıdan farklı bulunurken, cinsiyetin ödül bağımlılığı alt ölçeği puan ortalamaları üzerindeki etkisinin ise anlamlı olduğu görülmüştür; cinsiyet ile Sebat Etme alt ölçeği, kendini yönetme alt ölçeği, işbirliği yapma alt ölçeği, kendini aşma alt ölçeği puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Köse ve arkadaşları⁹⁹ yaptıkları araştırmada cinsiyetin TCI ölçekleri üzerindeki etkisini incelemişlerdir ve kadınlarda mizaç boyutunda Yenilik Arayışı, Zarardan Kaçınma ve Ödül Bağımlılığı puanlarının erkeklerden anlamlı olarak yüksek olduğu saptamışlardır. Karakter boyutunda ise İşbirliği Yapma puanlarının kadınlarda erkeklere oranla daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Kadınlarda erkeklere oranla daha yüksek Ödül Bağımlılığı puanları olması gerek Amerikalı gerekse diğer kültürlerde tutarlılıkla saptanmış bir bulgudur. Cloninger bu bulgunun noradrenerjik sistemlerle ilişkili olduğunu ileri sürmüştür.¹⁰⁰ Buss, kadın beyninin erkeklerinkine oranla daha erken evrime uğramalarının annelik becerisine katkısı olacağını vurgulamış ve bu olgunun hayatta kalma değeri olduğunu ileri sürmüştür.¹⁰¹ Cloninger'in orijinal çalışmasında kadınlar daha yüksek İşbirliği Yapma ve Manevi kabullenme puanları gösterdiler.¹⁰² Diğer kültürlerdeki çalışmalarda, De La Rie ve Cloninger Hollanda toplumunda Zarardan Kaçınma, İşbirliği Yapma ve Kendini Aşma puanlarının kadınlarda erkeklere oranla daha yüksek olduğunu bildirdiler.¹⁰³ Yine Hollanda toplumunda sağlıklı denekler ve psikiyatri kliniğine ayaktan başvuranlarda yapılan bir çalışmada Duijens ve arkadaşları kadınlarda erkeklere oranla daha yüksek Zarardan Kaçınma, Ödül Bağımlılığı ve İşbirliği Yapma ve daha düşük Sebat Etme puanları saptadılar.¹⁰⁴ Pelissolo ve Lepine, Fransız toplumunda kadınların erkeklere oranla daha yüksek Zarardan Kaçınma, Ödül Bağımlılığı ve

⁹⁸Mehtap Duman, Mizaç ve Karakter Özelliklerinin Evlilik Uyumu ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2012, s.128. **(Yüksek Lisans Tezi)**

⁹⁹Samet Köse, Kemal Sayar, İsmail Ak, Nazan Aydın, Ülgen Kalelioğlu, İsmet Kırkpınar, Robert Reeves, Thomas Przybeck, Robert Cloninger, Mizaç ve Karakter Envanteri: Geçerlik, Güvenirliliği ve Faktör Yapısı, Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, 2004, 14(3), s.107-131.

¹⁰⁰Cloninger Robert, A systematic method for clinical description and classification of personality variants, A proposal. Arch Gen Psychiatry, 1987, Sayı: 44, s.573-588.

¹⁰¹Buss. David Evolutionary psychology: the new science of mind, Allyn and Bacon, Boston, 1999, s.58.

¹⁰²Robert Cloninger, Przybeck Thomas, A psychobiological model of temperament and character Archives of General Psychiatry, 1993, Sayı: 50, s.975-990.

¹⁰³De la Rie, Robert Cloninger, Temperament, character, and personality disorders. J Personal Disord, 1998, Sayı: 12, s.362-372.

¹⁰⁴Inge Duijens, Philip Spinhoven, Jaap Goekoop, The Dutch temperament and character inventory (TCI): dimensional structure, reliability and validity in a normal and psychiatric outpatient sample. Personality and Individual Differences, 2000, Sayı: 28, s.487-499.

Kendini Aşma, daha düşük Kendini Yönetme puanları olduğunu bildirdiler.¹⁰⁵ Bu bulgular cinsiyetin mizaç ve karakter boyutuna etkilerini göstereceği gibi, kültürel farklılıklardan da kaynaklanabileceğini göstermiştir.

Yaptığımız araştırmada bireylerin cinsiyetleri ile dışa dönüklük, nörotisizm ve psikotisizm alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Mete¹⁰⁶ ve Oktay¹⁰⁷ yaptıkları çalışmada ilköğretim öğretmenlerinin dışadönüklük özellikleri arasında cinsiyete göre bir fark belirtmez iken, diğer taraftan Demirci¹⁰⁸ ise bayan öğretmenlerin daha çok dışadönük kişilik özelliğine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Kuruöz,¹⁰⁹ erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre “Gergin, Kolayca Kızdırılabilir” kişilik özelliklerini daha fazla taşıdıklarını belirlemiştir. Ancak cinsiyet ile dışadönüklük, nörotisizm ve psikotisizm alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir ilişkinin saptanmamasında örneklem grubunun sayısı ve sorulara verilen cevapların samimiyetinin bu sonuçlarda etkili olabileceği unutulmamalıdır.

Bu araştırmada bireylerin yenilik arayışı, ödül bağımlılığı, sebat etme, kendi kendini yönetme ve kendi kendini aşma ölçeklerinin puanları ile bireylerin evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Kansız ve Arkar’ın¹¹⁰ araştırmasında, kendini yönetme puanı ile evlilik uyumu puanı arasında herhangi bir ilişki görülmemiş ve kendini yönetmenin evlilik uyumunu yordamadığı görülmüştür. Duman¹¹¹ ise yaptığı araştırma sonucunda çalışmamızdan elde edilen sonuçtan farklı olarak kendini yönetme ile evlilik uyumu arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu saptamıştır. Yine aynı çalışmada yenilik arayışı, ödül bağımlılığı, sebat etme ve kendi kendini aşma ile evlilik uyumu arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Kansız ve Arkar’ın¹¹² araştırmasında ise, evlilik uyumu puanının, ödül bağımlılığı mizaç boyutu ile anlamlı düzeyde pozitif korelasyon gösterdiği ve

¹⁰⁵ Antoine Pelissolo, Jean Lepine. Normative data and factor structure of the Temperament and Character Inventory (TCI) in the French version. *Psychiatry Res*, 2000, Sayı: 94, s.67-76.

¹⁰⁶ Cengiz Mete İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Kişilik Özellikleri İle İş Tatminleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye, 2006, s.58. **(Yüksek Lisans Tezi)**

¹⁰⁷ Handan Oktay, İlköğretim Ve Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Motivasyonu Ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye, 2007, s.41. **(Yüksek Lisans Tezi)**

¹⁰⁸ Serpil Demirci. Öğretmenlerde Beş Faktör Kişilik Özellikleri İle İş Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2003, s.35. **(Yüksek Lisans Tezi)**

¹⁰⁹ Mehmet Kuruöz, Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri İle Kişilik Tipleri Arasındaki İlişki, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, Türkiye, 2008, s.51. **(Yüksek Lisans Tezi)**

¹¹⁰ Makbule Kansız ve Haluk Arkar, Mizaç Ve Karakter Özelliklerinin Evlilik Doyumu Üzerine Etkisi, **Anatolian Journal of Psychiatry**, 2011, 12(1), s.24-29.

¹¹¹ Duman, a.g.e., s.128

¹¹² Kansız ve Arkar, a.g.e., s.24-29

eşlerin evlilikteki genel uyumunun yüksek oluşunun, ödül bağımlılığı kişilik özelliklerinin yüksek olması ile ilgili olduğu sonucu elde edilmiştir.

Yaptığımız çalışmada bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinin puanları ile bireylerin evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların düşmekte olduğu görülmüştür. Benzer bir çalışmada Kansız ve Arkar,¹¹³ araştırmamızda elde edilen sonuçtan farklı olarak, zarardan kaçınma puanı ile evlilik uyumu puanı arasında herhangi bir ilişki belirtmemişlerdir. Bunun yanında, zarardan kaçınmanın evlilik uyumunu yordamadığı görülmüştür. Bu farklılığın nedeni olarak ankete katılım gösteren bireylerin soruları gerçek düşüncelerine uygun şekilde cevaplamamış olabileceği düşünülebilir.

Bu çalışmada bireylerin iş birliği yapma ölçeğinin puanları ile bireylerin evlilik uyumu ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bireylerin iş birliği yapma ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar da artmakta olduğu görülmüştür. Duman¹¹⁴yaptığı araştırma sonucunda işbirliği yapma ile evlilik uyumu arasında çalışmamızla benzer olarak pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu saptamıştır. Kansız ve Arkar' ın¹¹⁵araştırmasında ise, araştırmamızda elde edilen sonuçtan farklı olarak, İşbirliği yapma puanı ile evlilik uyumu puanı arasında herhangi bir ilişki görülmemiş ve İşbirliği yapmanın evlilik uyumunu yordamadığı görülmüştür.

Yaptığımız araştırmada bireylerin nörotisizm düzeylerinin evlilik uyumu düzeylerini düşürdüğü görülmüştür. Denizci'nin¹¹⁶ yaptığı araştırma sonuçlarına göre ise növrotisizmin evlilik uyumuna bir etkisi bulunmaktadır. Kişilik ve evlilik ile ilgili yapılan literatür çalışmalarına bakıldığı zaman, növrotisizm açısından yüksek kişilerin yaşam olaylarını olumsuz olarak algıladıkları için evlilik ilişkilerinden daha az tatmin oldukları görülmüştür.¹¹⁷Bununla birlikte, FM hastaları ağrıları, evliliklerinden ziyade, yaşamlarında olan bir memnuniyetsizlik kaynağı olarak nitelendirebilirler. Dolayısıyla, beklenenin aksine ilişkilerinden daha az tatmin olmayabilirler.

¹¹³Kansız ve Arkar, a.g.e., s.24-29

¹¹⁴Duman, a.g.e., s.128

¹¹⁵Kansız ve Arkar, a.g.e., s.24-29

¹¹⁶Denizci Merve, Does Emotional Expressivity Moderate Pain Severity/Personality Traits And Depression/Marital Satisfaction Relations In Fibromyalgia Patients?, A Thesis Submitted To The Graduate School Of Social Sciences Of Middle East Technical University, 2015. (**Yüksek Lisans Tezi**)

¹¹⁷Fisher Terri, & McNulty James, Neuroticism and marital satisfaction: the mediating role played by the sexual relationship. **Journal of Family Psychology**, 2008, 22(1), s.112–122.

Buna ek olarak, bazı çalışmalar hem kocalarhem de eşleri için nevrotkliğin ve evlilik doyumunun etkilerini açıklamak için karşılıklı problem çözmenin önemli rolü olduğunu vurgulamıştır.¹¹⁸

Farklı tecrübeler açısından, insanların hem kendi kişilerarası deneyimlerine, hem de gözlemlerine dayanan çeşitli zihinsel modellerin veya ilişkilerin şemalarını geliştirdiği öne sürüldü. Bu zihinsel modellere göre, bu şemalar belirli bir zamanda aktive edildiğinde ilişkilerimizi şekillendirilebilmektedir.¹¹⁹ Bu nedenle, bu karakteristik özellikler başka bir kişinin kişiliği ile farklı bir bağlamda etkileşime girdiğinde, farklı kişilik özellikleri de farklı şekilde çalışabilir. Örneğin, uzunlamasına çalışmalar¹²⁰ nevrotkliğin evlilik uyumuna olumsuz etkileri olduğu yönünde olmasına rağmen Robinsve arkadaşları¹²¹ bulguları, nevrotkliğin bir kişilik özelliği olarak benzerliğinin yüksek ilişki doyumuyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle kişisel şemalar ve kişilerarası etkileşimler üzerindeki etkileri, bu çalışmada literatürden farklı sonuçlara neden olmuş olabilir.

¹¹⁸Alesia Woszidlo & Chris Segrin, Direct and indirect effects of newlywed couples' neuroticism and stressful events on marital satisfaction through mutual problem solving. **Marriage and Family Review**, 2013, 49(6), s.520–545.

¹¹⁹Jeffrey Young,, Janet Klosko &Marjorie Weishaar, **Schema Therapy**, A Practioner's Guide, The Guilford Press, New York, 2003, s.27.

¹²⁰Michelle Shiota & Robert Levenson, Birds of a feather don't always fly farthest: Similarity in big five personality predicts more negative marital satisfaction trajectories in long-term marriages. **Psychology and Aging**, 2007, 22(4), s.666–675.

¹²¹RichardRobins, AvshalomCaspi, & TerrieMoffitt, Two personalities, one relationship: Both partners' personality traits shape the quality of their relationship. **Journal of Personality and Social Psychology**, 2000, 79(2), s.251–259.

SONUÇLAR

- ✓ Bireylerin yaşları arttıkça bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanların düşmekte olduğu görülmüştür.
- ✓ Bireylerin eşlerinin yaşları arttıkça bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanların düşmekte olduğu görülmüştür.
- ✓ Evliliğini eşiyle flört ederek yapmış olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanları evliliğini görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Çocuğu olmayan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanların 2 çocuğu ve üzeri olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ 0-10 yıldır evli olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanları 11 yıl ve üzeri evli olan bireylerin dışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Ev içi işleri eşleriyle bazen paylaşan bireylerin nörotisizm ölçeğinden aldıkları puanları ev içi işleri eşleriyle paylaşan bireylerin nörotisizm ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Sorunlarını eşleriyle bazen paylaşan bireylerin nörotisizm ölçeğinden aldıkları puanları sorunlarını paylaşan bireylerin nörotisizm ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin yaşları arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların da düşmekte olduğu görülmüştür.
- ✓ Bireylerin eşlerinin yaşları arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların da düşmekte olduğu görülmüştür.
- ✓ Evliliğini eşiyle flört ederek yapmış olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanları evliliğini görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Eğitim düzeyi üniversite mezunu olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

- ✓ Eğitim düzeyi yüksek lisans mezunu olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Eşlerinin eğitim düzeyi üniversite mezunu olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların eşlerinin eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Çocuğu olmayan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların 2 çocuğu ve üzeri olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ 1 çocuğu olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların 2 çocuğu ve üzeri olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ 0-10 yıldır evli olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanları 11 yıl ve üzeri evli olan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Ev içi işleri eşleriyle paylaşan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanları ev içi işleri eşleriyle bazen paylaşan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Sorunlarını eşleriyle paylaşan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanları sorunlarını bazen paylaşan bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Eşleri demokratik tutum sergileyen bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların eşleri otoriter tutum sergileyen bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Kadınların ödül bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanları erkeklerin ödül bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Bireylerin yaşları arttıkça bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların da düşmekte olduğu görülmüştür.

- ✓ Bireylerin yaşları arttıkça bireylerin zarardan kaçınma ve sebat etme ölçeklerinden aldıkları puanların da artmakta olduğu görülmüştür.
- ✓ Bireylerin eşlerinin yaşları arttıkça bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların düşmekte olduğu görülmüştür.
- ✓ Bireylerin yaşları arttıkça bireylerin sebat etme ve kendi kendini yönetme ölçeklerinden aldıkları puanların artmakta olduğu görülmüştür.
- ✓ Evliliğini eşiyle flört ederek yapmış olan bireylerin yenilik arayışı ve kendi kendini yönetme ölçeklerinden aldıkları puanları evliliğini görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin yenilik arayışı ve kendi kendini yönetme ölçeklerinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Evliliğini eşiyle görücü usulü olarak yapmış olan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanları evliliğini eşiyle flört ederek yapmış olan bireylerin zarardan kaçınma ölçeklerinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Eşlerinin eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanların eşlerinin eğitim düzeyi üniversite mezunu olan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür
- ✓ Eşlerinin eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanların eşlerinin eğitim düzeyi yüksek lisans mezunu olan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Eşlerinin eğitim düzeyi üniversite mezunu olan bireylerin kendi kendini yönetme ölçeğinden aldıkları puanların eşlerinin eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin kendi kendini yönetme ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Eşlerinin eğitim düzeyi yüksek lisans mezunu olan bireylerin kendi kendini yönetme ölçeğinden aldıkları puanların eşlerinin eğitim düzeyi lise mezunu ve altı olan bireylerin kendi kendini yönetme ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Çocuğu olmayan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların 1 çocuğu olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

- ✓ Çocuğu olmayan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların 2 çocuğu ve üzeri olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görölmüştür.
- ✓ 1 çocuğu olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanların 2 çocuğu ve üzeri olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görölmüştür.
- ✓ 2 çocuğu ve üzeri olan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanların çocuğu olmayan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görölmüştür.
- ✓ 0-10 yıldır evli olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanları 11 yıl ve üzeri evli olan bireylerin yenilik arayışı ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Ev içi işleri eşleriyle bazen paylaşan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanları ev içi işleri eşleriyle paylaşan bireylerin zarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Sorunlarını eşleriyle paylaşan bireylerin kendi kendine yönetme ölçeğinden aldıkları puanları sorunlarını bazen paylaşan bireylerin kendi kendine yönetme ölçeğinden aldıkları puanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Eşleri demokratik tutum sergileyen bireylerin sebat etme ölçeğinden aldıkları puanların eşleri otoriter tutum sergileyen bireylerin sebat etme ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görölmüştür.
- ✓ Eşleri koruyucu tutum sergileyen bireylerin sebat etme ölçeğinden aldıkları puanların eşleri otoriter tutum sergileyen bireylerin sebat etme ölçeğinden aldıkları puanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görölmüştür.
- ✓ Bireylerindışa dönüklük ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların da artmakta olduğu görölmüştür.
- ✓ Bireylerinnörotisizm ve psikotisizm ölçeklerinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar da düşme olduğu görölmüştür.
- ✓ Bireylerinzarardan kaçınma ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanlar da düşme olduğu görölmüştür.

- ✓ Bireylerin birliği yapma ölçeğinden aldıkları puanlar arttıkça bireylerin evlilik uyumu ölçeğinden aldıkları puanların da artmakta olduğu görölmüştür.
- ✓ Bireylerin nörotisizm düzeyleri bireylerin evlilik uyumu düzeylerini düşürmekte olduğu görölmüştür.

ÖNERİLER

- 1) Bu araştırmanın çalışma grubu İstanbul ilinde yaşayan 100 evli bireylerden oluşmaktadır. Bu ise bulguların genellenebilirliği açısından sınırlama getirmektedir. Çalışma grubunun genişletilerek farklı şehirde yaşayan bireylerle yapılacak çalışmalar, elde edilen bulguların genellenebilirliğini arttırabilir.
- 2) Farklı örneklem gruplarıyla gerçekleştirilecek araştırmaların, hipotezlerin test edilebilirliğini sağlayacağı düşünülmektedir.
- 3) Benzer sosyo-ekonomik düzeydeki bireyler yerine farklı sosyo-ekonomik düzeydeki bireylerin evlilik uyumları arasındaki farklılıklar incelenebilir.
- 4) Eşleri ile farklı kültürlerde yetişen bireylerin değer tercihleri ve evlilik uyumları arasındaki ilişki incelenebilir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- ATKINSON Richard, ATKINSON Rita, Psikolojiye Giriş, Sosyal Yayınları, İstanbul, 2012.
- AYDIN Ayhan, Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Tekağaç Eylül Yayınları, Ankara, 2006.
- BAYMUR Feriha, Genel Psikoloji. İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2004.
- BAYSAL Ayşe Can, TEKARSLAN Erdal, Davranış Bilimleri, Avcıol Basım Yayın, İstanbul, 2004
- BURGER Jerry, Kişilik. (Çev. İnan Deniz Erguvan Sarioğlu). Kaknüs Yayıncılık, İstanbul, 2006.
- BUSS David. Evolutionary psychology: the new science of mind, Allyn and Bacon, Boston, 1999.
- CEYLAN Emin, ORAL Timuçin. Duygudurum Bozuklukları. Kendi Yayını, İstanbul 2001.
- COREY Gerald Psikolojik Danışma Kuram ve Uygulamaları (Çev. T. Ergene). Mentis Yayıncılık, Ankara, 2008.
- EROĞLU Feyzullah,. Davranış Bilimleri. Beta Basım, Ankara, 2000.
- GOODWIN Frederick, JAMISON Kay, Manic-depressivellness. Oxford UniversityPress, New York, 1990.
- GÜLERCE Aydan, Türkiye’de Ailelerin Psikolojik Örüntüleri, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1996.
- GÜNEY Salih, Davranış Bilimleri, Nobel Yayınları, Ankara, 2008.
- GÜNEY Salih, Sosyal Psikoloji, Nobel Yayınları, Ankara, 2009.
- İŞİĞİÇOK Özlem, XXI. Yüzyılda İstihdam ve İnsana Yakışır İş, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2005.
- İSLAMOĞLU Ateş, Tüketici Davranışları. Beta Basım, Ankara, 2003.
- KOÇ Şevki, Spor Psikolojisine Giriş, Saray Medikal Yayıncılık, İzmir, 1994.
- KÖKNEL Özcan, Kaygıdan Mutluluğa Kişilik, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1995.
- MORGAN Clifford, Psikolojiye Giriş. (Çev. Sirel Karakaş, Rükzan Eski). Eğitim Akademi Yayınları, Konya, 2009.
- ODABAŞI Yavuz, BARIŞ Gülfidan, Tüketici Davranışı. Mediacat Yayınları, İstanbul, 2002.

- OLSON David, Circumplex model of marital and family system: Assessing family functioning. (F. Walsh. Editör). Normal Family Processes, New York. 1993.
- ÖZGÜVEN Ethem, Hacettepe Kişilik Envanteri El Kitabı, Psikolojik Danışma Rehberlik ve Eğitim Merkezi Yayınları, Ankara, 1992.
- ÖZKALP Enver, Davranış Bilimlerine Giriş. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2009.
- ÖZTÜRK Orhan, Ruh Sağlığı ve Bozuklukları, Nobel Tıp Kitapevleri, Ankara, 2002.
- STERNBERG Robert ve HOJJAT, Mahzad, Satisfaction In Close Relationships, Guilford Press, New York, 1997.
- ŞENER Arzu ve TERZİOĞLU Günsel, Ailede Eşler Arasında Uyuma Etki Eden Faktörlerin Araştırılması. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2002.
- WOSZIDLO Alesia & SEGRİN Chris, Direct and indirect effects of newlywed couples' neuroticism and stressful events on marital satisfaction through mutual problem solving. Marriage and Family Review, 2013, 49(6).
- YANBASTI Gülgün, Kişilik Kuramları, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1990.
- YAVUZER Haluk, Çocuk ve Suç, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1982.
- YAVUZER Haluk, Ana-Baba Okulu, Remzi Kitabevi; İstanbul, 2011.
- YOUNG Jeffrey, KLOSKO Janet & WEİSHAAR Marjorie, Schema Therapy, A Practitioner's Guide, The Guilford Press, New York, 2003.
- YÜKSEL Öznur, Davranış Bilimleri, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.

SÜRELİ YAYINLAR

- ACİTELLİ Linda and ANTONUCCI Toni, Gender Differences In The Link Between Marital Support And Satisfaction In Older Couples. Journal of Personality and Social Psychology, 1994, 67(4), s.688-698.
- ARKAR Haluk, SORİAS Oya, TUNCA Zeliha, ŞAFAK Cennet, ALKIN Tunç, AKDEDE Berna, ŞAHİN Seda, AKVARDAR Yıldız, SARI Özden, ÖZERDEM Ayşegül ve CİMİLLİ Can, Mizaç ve Karakter Envanteri'nin Türkçe formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. Türk Psikiyatri Dergisi, 2005, 16(3).

- CLONİNGER Robert, A systematic method for clinical description and classification of personality variants, A proposal. Arch Gen Psychiatry, 1987, Sayı: 44, s.573-588.
- CLONİNGER Robert, PRZYBECK Thomas, A psychobiological model of temperament and character Archives of General Psychiatry, 1993, Sayı: 50, s.975–990.
- ÇAĞ Pınar ve YILDIRIM İbrahim, Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2013, 4 (39).
- ÇELİK Metehan ve TÜMKAYA Songül, Öğretim Elemanlarının Evlilik Uyumu ve Yaşam Doyumlarının İş Değişkenleri ile İlişkisi, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 2012, Cilt: 13, Sayı: 1.
- DE LA Rie, CLONİNGER Robert, Temperament, character, and personality disorders. J Personal Disord, 1998, Sayı: 12, s.362-372.
- DOKSAT Mehmet Kerem, Kişilik bozuklukları. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi, 2008, 62(3).
- DUIJSENS Inge, SPINHOVEN Philip, GOEKOOP Jaap, The Dutch temperament and character inventory (TCI): dimensional structure, reliability and validity in a normal and psychiatric outpatient sample. Personality and Individual Differences, 2000, Sayı: 28, s.487-499.
- ERBERK Evrim, BEŞTEPE Emrem, AKAR Hülya, ERADAMLAR Nezih ve ALPKAN Latif, Evlilik Uyumu. Düşünen Adam; 2005, 18 (1).
- FİŞİLOĞLU Hürol, Lisansüstü Öğrencilerinin Evlilik Uyumu, Psikoloji Dergisi, 1992, 7(28), s.16-24.
- FİŞER Terri, &MCNULTY James, Neuroticism and marital satisfaction: the mediating role played by the sexual relationship. Journal of Family Psychology, 2008, 22(1), s.112–122.
- HAMAMCI Zeynep, DysfunctionalRelationshipBeliefs İn MaritalSatisfactionAndAdjustment. SocialBehaviorandPersonality, 2005, 33(4), s.313-328.
- HÜNLER Olga, GENÇÖZ, Tülin Boyun Eğici Davranışlar ve Evlilik Doyumu İlişkisi: Algılanan Evlilik Problemleri Çözümünün Rolü, Türk Psikoloji Dergisi, 2003, 18(51).
- JOHNSON Lee, KETRİNG Scott, ROHACS Jason ve BREWER Amber, AttachmentandtheTherapeuticAlliance in FamilyTherapy, TheAmericanJournal of FamilyTherapy, 2006, 34(3).

- KANSIZ Makbule ve ARKAR Haluk, Mizaç Ve Karakter Özelliklerinin Evlilik Doyumu Üzerine Etkisi, *AnatolianJournal of Psychiatry*, 2011, 12(1), s.24-29.
- KARANCI Nuray, DİRİK Gülay, ve YORULMAZ Orçun, Eysenck Kişilik Anketi- Gözden Geçirilmiş Kısaltılmış Formu'nun (EKA-GGK) Türkiye'de Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2007, 18(3), s.1-8.
- KELSOE John. Argumentsforthegeneticbasis of thebipolarspectrum. *J AffectDisord.* 2003;73(1-2).
- KESEBİR Şermin, VAHİP Simavi, AKDENİZ Fisun, YÜNCÜ Zeki, Therelationship of affectivetemperamentandclinicalfeatures in bipolar disorder. *Turk Psikiyatri Derg.* 2005: 16(3).
- KIŞLAK Şennur ve ÇABUKÇA Fazlı, Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 2002, Sayı: 2.
- KIŞLAK Şennur ve GÖZTEPE Işıl, Duygu Dışavurumu, Empati, Depresyon Ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiler. *Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012, 3(2).
- KÖSE Samet, A psychobiological model of temperamentandcharacter: TCI. *Yeni Symposium*, 2003, 41 (2).
- KÖSE Samet, SAYAR Kemal, AK İsmail, AYDIN Nazan, KALELİOĞLU Ülgen, KIRKPINAR İsmet, REEVES Robert, PRZYBECK Thomas, CLONİNGER Robert, Mizaç ve Karakter Envanteri: Geçerlik, Güvenirliği ve Faktör Yapısı, *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 2004, 14(3), s.107-131.
- ÖZTÜRK KILIÇ Emine, Sosyal Fobi Etiyolojisine Yönelik Gelişimsel Bir Model, *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 1999, Cilt:52, Sayı:1.
- PELISSOLO Antoine, LEPİNE Jean. Normative data and factor structure of the Temperament and Character Inventory (TCI) in the French version. *Psychiatry Res*, 2000, Sayı: 94, s.67-76.
- PERRONE Kristin, WEBB Kay ve JACKSON Vance, RelationshipsBetweenParentalAttachnment, WorkAndFamilyRolesAnd Life Satisfaction. *TheCareer Development Quarterly*, 2007, 55(3), s.237-248.
- ROBİNS Richard, CASPİ Avshalom, &MOFFİTT Terrie, Two personalities, one relationship: Both partners' personality traits shape the quality of their relationship. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2000, 79(2), s.251–259.

SAMANCI Armağan ve EKİCİ Gıyaseddin, Aile Terapisi. Düşünen Adam, 2010, 11 (3).

SHIOTA Michelle & LEVENSON Robert, Birds of a feather don't always fly farthest: Similarity in big five personality predicts more negative marital satisfaction trajectories in long-term marriages. Psychology and Aging, 2007, 22(4), s.666–675.

SOYSAL Abdullah, Çalışma Yaşamında Kişilik Tipleri: Bir Literatür Taraması, Çimento İşveren Dergisi, 2008, 1(22).

YALÇIN Hatice, Evlilik Uyumu İle Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching Şubat 2014, Cilt:3 Sayı:1 Makale No: 24.

TEZLER

AÇIK Özge, Evlilik uyumu ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik (uygulamalı) Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir, 2008. **(Yüksek Lisans Tezi)**

AKAR Hülya, Psikiyatrik yardım talebi olanlar ile yardım talebi olmayan ve boşanma aşamasında olan çiftlerde; çift uyumu ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin karşılaştırılması, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 12. Psikiyatri Birimi, 2005. **(Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi)**

ASLAN Hatice, Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öğrenilmiş Güçlülük Düzeyleri Ve Cinsiyetlerine Göre Mizaç Tarzlarının İncelenmesi, Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2006. **(Yüksek Lisans Tezi)**

AVŞAR Volkan, Öğretmen Adaylarının Mizaç Tarzları Ve Cinsiyet Rollerini İlişkisi, Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008. **(Yüksek Lisans Tezi)**

AY Ömer, Orta Öğretim Öğrencilerinin Mizaç Tarzları ve Yaratıcılık Düzeylerinin Yaşam Doyum Düzeylerini Açıklayıcı Rolü, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011. **(Yüksek Lisans Tezi)**

CANEL Azize, Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu Ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2007. **(Doktora Tezi)**

ÇAKIR Seda, Evli Bireylerin Evlilik Uyumlarının Ana-Babalarına Bağlanma Düzeyleri Ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2008. **(Yüksek Lisans Tezi)**

- ÇELİK Metehan, Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2006. **(Doktora Tezi)**
- ÇINAR L.ütfiye. Evlilik Doyumu: Cinsiyet Roller ve Yardım Arama Tutumu, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2008. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- DEMİRAY Özlem, Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Diyarbakır, 2006. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- DEMİRCİ Serpil. Öğretmenlerde Beş Faktör Kişilik Özellikleri İle İş Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2003. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- DENİZ Arzu, Kişilik Özellikleri ile Algılanan Risk Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 2007. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- DENİZCİ Merve, Does Emotional Expressivity Moderate Pain Severity/Personality Traits And Depression/Marital Satisfaction Relations In Fibromyalgia Patients?,A Thesis Submitted To The Graduate School Of Social Sciences Of Middle East Technical University, 2015. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- DOĞAN Halime, Evli Bireylerin Sosyotropik-Otonomik Kişilik Özellikleri ile Evliliklerinde Çatışma Yaşama Durumları Arasındaki İlişki. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2010. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- DUMAN Mehtap, Mizaç ve Karakter Özelliklerinin Evlilik Uyum ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2012, s.128. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- DÜZGÜN Gökçe, Evli Kişilerde Depresyon, İlişkiyi İlişkin İnanç, Kendini Ayarlama Düzeyinin Evlilik Uyum ile İlişkisi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, 2009. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- ERDOĞAN Serap, Evlilik Uyum ile Psikiyatrik Rahatsızlıklar, Bağlanma Stilleri Ve Mizaç Ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, 2007.**(Uzmanlık Tezi)**
- FINDIKLI Burcu, Okul Yöneticilerinin Mizaç Tarzları ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, 2013. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- GÜLERERLİ Nilay, Öğretmenlerin Evlilik Uyumları ile Yaratıcılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2014. **(Yüksek Lisans Tezi)**

- GÜRSOY F. Ç., Kaygı ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı, 2004. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- GÜVEN Nurdan, İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2005. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- HASDEMİR Kübra, Evlilik Uyumu ile Cinsel Doyum Arasındaki İlişki, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- IŞINSU Meltem, İkili ilişki biçim ve süresi ile bağlanma stilleri arasındaki bağlantılar, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- HATİPOĞLU Zeynep, The Role Of Certain Demographic Variables And Marital Conflict In Marital Satisfaction Of Husbands And Wives, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1993. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- KALKAN Melek, Evlilik İlişisini Geliştirme Programının, Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002. **(Doktora Tezi)**
- KARAKAŞ Simge, Çalışan gençlerde depresyon ve anksiyetenin yordayıcısı olarak kişilik özellikleri, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2009. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- KURUÖZ Mehmet, Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri İle Kişilik Tipleri Arasındaki İlişki, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, Türkiye, 2008. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- KÜLTÜR Yusuf, Ortaöğretim Kurumlarındaki Yöneticilerin Liderlik Stilleri ve Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2006. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- METE Cengiz, İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Kişilik Özellikleri İle İş Tatminleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye, 2006. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- NUNES Nalu, Marital problems and marital satisfaction: An examination of a Brazilian sample, Brigham Young University, Utah, 2008. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- OKTAY Handan, İlköğretim Ve Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Motivasyonu Ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye, 2007. **(Yüksek Lisans Tezi)**

- ORUÇ Şahin, Sosyal Bilgiler Öğretiminde Mizaç, Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006. **(Yayınlanmamış Doktora Tezi)**
- ÖZDEMİR Fatma, Yineleyici Duygu Durum Bozuklukları ile Mizaç, Karakter ve Kişilik İlişkisi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2005. **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**
- POLAT Demet, Evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi, Ankara Üniversitesi, 2006. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- SEPETCİ Ceyhan, Okul Yöneticilerinin Mizaç Tarzlarının Betimlenmesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat, 2010. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- ŞENTÜRK Semra, Evli bireylerde evlilik uyumu ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- TURANLI Pınar, Orta Yetişkinlikte Evlilik Uyumu ile Benlik Saygısı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Saptanması, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- TUTAREL-KIŞLAK Şennur, Cinsiyet, evlilik uyumu, depresyon ile nedensel yüklemeleri arası ilişkiler üzerine bir araştırma. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995. **(Yüksek Lisans Tezi)**
- YERLİKAYA Nurdan, Lise Öğrencilerinin Mizah Tarzları ile Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Adana, 2007. **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**
- YILMAZ Merve, Evli Bireylerin Bağlanma Stillерinin, Bireylerin Umutsuzluk Düzeyi ve Evlilik Uyumu Üzerindeki Etkisi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015. **(Yüksek Lisans Tezi)**

EKLER
EK-A:KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın katılımcılar;

Aşağıda sizi tanımamıza yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Test üzerinde kimliğinizi belirten herhangi bir soru bulunmamaktadır. Bu nedenle her soru için mümkün olduğunuzca samimi bir şekilde size uyan cevabı işaretleyiniz. Lütfen her maddeyi cevaplandığınızdan emin olun.

Katılımınız için teşekkür ederim.

1. Kaç yaşındasınız?.....

2. Eşiniz kaç yaşında?

3. Eşinizle nasıl evlendiniz?

- Görücü
 Flört

4. Eşinizle aranızda kaç yaş fark vardır?

5. Ailenizin gelir düzeyi nedir?

- düşük
 orta
 yüksek

6. Eğitim durumunuz nedir?

- ilkokul mezunu
 Orta okul mezunu
 Lise mezunu
 Üniversite veya yüksek okul mezunu
 Lisans Üstü

7. Eşinizin eğitim durumu nedir?

- ilkokul mezunu
 Orta okul mezunu
 Lise mezunu
 Üniversite veya yüksek okul mezunu
 Lisans Üstü

8. Çalışma durumunuz nedir?

- Ev hanımı
 Çalışıyorum

9. Eşinizin mesleği nedir?

- İşçi
 Memur
 Yönetici

- Serbest meslek
 Emekli

10. Kaç çocuğunuz var?

- Hiç yok
 1 tane
 2 tane
 3 ve daha fazla

11. Kaç yıldır evlisiniz?

- 0-5 yıl arası
 6-11 yıl
 11-15 yıl
 16-20 yıl
 21 yıl ve daha fazla

12. Eşinizle olan evlilik yaşamınızdan ne derecede memnunsunuz?

- Memnunum
 Kısmen memnunum
 Memnun değilim

13. Eşinizle olan cinselyaşamınızdan ne derecede memnunsunuz?

- Memnunum
 Kısmen memnunum
 Memnun değilim

14. Eşinizle ev içindeki sorumlulukları ne derecede paylaşırsınız?

- Paylaşıyoruz
 Bazen paylaşıyoruz
 Hiç paylaşmayız.

15. Eşinizle sorunlarınızı ne derecede paylaşırsınız?

- Paylaşıyoruz
 Bazen paylaşıyoruz
 Hiç paylaşmayız.

16. Eşinizin size veya çocuklarınıza karşı tutumu nasıldır ?

- Otoriter
 Demokratik
 Koruyucu – istekçi tutum

EK-B: EVLİLİKTE UYUM ÖLÇEĞİ

1. Bu maddede yer alan ölçeği kullanarak, bütün yönleri ile evliliğinizdeki mutluluk düzeyini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı **daire** içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliği çok mutlu küçük bir azınlığı temsil etmektedir.

* * * * *

Çok Mutsuz Mutlu Çok Mutlu

Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki **anlaşma ya da anlaşmazlık** derecesini yaklaşık olarak (X) şeklinde belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz.

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığımız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
2. Aile bütçesini idare etme	()	()	()	()	()	()
3. Boş zaman etkinlikleri	()	()	()	()	()	()
4. Duyguların ifadesi	()	()	()	()	()	()
5. Arkadaşlar	()	()	()	()	()	()
6. Cinsel ilişkiler	()	()	()	()	()	()
7. Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya uygun davranış)	()	()	()	()	()	()
8. Yaşam felsefesi	()	()	()	()	()	()

9. Eşin akrabalarıyla anlaşma () () () () () ()

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabın yanındaki kutucuğu (X) şeklinde işaretleyiniz.

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle:

- () Erkeğin susması ile
 () Kadının susması ile
 () Karşılıklı anlaşmaya varılarak sonuçlanır.

11. Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

- () Hepsini
 () Bazılarını
 () Çok azını
 () Hiç birini

12. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

- () Dışarıda bir şeyler yapmayı
 () Evde oturmayı

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini yapmayı tercih eder?

- () Dışarıda bir şeyler yapmayı
 () Evde oturmayı

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

- () Sık sık
 () Arada sırada
 () Çok seyrek
 () Hiçbir zaman

14. Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz;

- () Aynı kişiyle evlenirdiniz
 () Farklı bir kişiyle evlenirdiniz
 () Hiç evlenmediniz

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

- () Hemen hemen hiçbir zaman
 () Nadiren
 () Çoğu konularda
 () Her konuda

**EK-C EYSENCK KİŞİLİK ANKETİ-GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ KISA
FORMU**

Yönerge: Lütfen aşağıdaki her bir soruyu, 'Evet' ya da 'Hayır'ı işaretleyerek cevaplayınız. Doğru veya yanlış cevap ve çeldirici soru yoktur. Hızlı cevaplayınız ve soruların tam anlamları ile ilgili çok uzun düşünmeyiniz.

Cevaplar : Evet Hayır

1. Duygu durumunuz sıklıkla mutlulukla mutsuzluk arasında değişir mi?
a.Evet b.Hayır
2. Konuşkan bir kişi misiniz?
a.Evet b.Hayır
3. Borçlu olmak sizi endişelendirir mi?
a.Evet b.Hayır
4. Oldukça canlı bir kişi misiniz?
a.Evet b.Hayır
5. Hiç sizin payınıza düşenden fazlasını alarak açgözlülük yaptığınız oldu mu?
a.Evet b.Hayır
6. Garip ya da tehlikeli etkileri olabilecek ilaçları kullanır mısınız?
a.Evet b.Hayır

7. Aslında kendi hatanız olduğunu bildiğiniz bir şeyi yapmakla hiç başka birini suçladınız mı?
- a.Evet b.Hayır
8. Kurallara uymak yerine kendi bildiğiniz yolda gitmeyi mi tercih edersiniz?
- a.Evet b.Hayır
9. Sıklıkla kendiniz i her şeyden bıkmış hisseder misiniz?
- a.Evet b.Hayır
10. Hiç başkasına ait olan bir şeyi (toplu iğne veya düğme bile olsa) aldınız mı?
- a.Evet b.Hayır
11. Kendinizi sınırlı bir kişi olarak tanımlar mısınız?
- a.Evet b.Hayır
12. Evliliğin modası geçmiş ve kaldırılması gereken bir şey olduğunu düşünüyor musunuz?
- a.Evet b.Hayır
13. Oldukça sıkıcı bir partiye kolaylıkla canlılık getirebilir misiniz?
- a.Evet b.Hayır
14. Kaygılı bir kişi misiniz?
- a.Evet b.Hayır
15. Sosyal ortamlarda geri plânda kalma eğiliminiz var mıdır?
- a.Evet b.Hayır

16. Yaptığınız bir işte hatalar olduğunu bilmeniz sizi endişelendirir mi?
- a.Evet b.Hayır
17. Herhangi bir oyunda hiç hile yaptınız mı?
- a.Evet b.Hayır
18. Sinirlerinizden şikâyetçi misiniz?
- a.Evet b.Hayır
19. Hiç başka birini kendi yararınıza kullandınız mı?
- a.Evet b.Hayır
20. Başkalarıyla birlikte iken çoğunlukla sessiz misinizdir?
- a.Evet b.Hayır
21. Sık sık kendinizi yalnız hisseder misiniz?
- a.Evet b.Hayır
22. Toplum kurallarına uymak, kendi bildiğinizi yapmaktan daha mı iyidir?
- a.Evet b.Hayır
23. Diğer insanlar sizi çok canlı biri olarak düşünürler mi?
- a.Evet b.Hayır
24. Başkasına önerdiğiniz şeyleri kendiniz her zaman uygular mısınız?
- a.Evet b.Hayır

EK-D MİZAÇ VE KARAKTER ENVANTERİ

Adı Soyadı:

Tarih

TCİ

Bu anket formunda kişilerin kendi tutumlarını, görüşlerini, ilgilerini ya da kişisel duygularını tanımlarken kullanabilecekleri ifadeleri bulacaksınız.

Her ifade **DOĞRU (D)** ya da **YANLIŞ (Y)** olarak yanıtlanabilir. İfadeleri okuyunuz ve hangi seçeneğin sizi en iyi tanımladığına karar veriniz. Sadece şu anda nasıl hissettiğiniz değil, çoğunlukla ya da genellikle nasıl davrandığınızı ve hissettiğinizi tanımlamaya çalışınız.

Bu anket formunu kendi başınıza doldurunuz.

Lütfen tüm soruları yanıtlayınız.

Her ifadeyi dikkatlice okuyunuz, ancak yanıtlarken çok zaman harcamayınız.

1. Çoğu kimse zaman kaybı olduğunu düşünse bile, sırf eğlence ya da heyecan olsun diye çoğunlukla yeni şeyler denerim. D Y
2. Çoğu kimseyi kaygılandıran durumlarda bile, genellikle her şeyin iyiye gideceğine güvenirim. D Y
3. Çoğu kez, güzel bir konuşma ya da şiirden derinden etkilenirim. D Y
4. Çoğu kez, koşulların kurbanı olduğumu düşünürüm. D Y
5. Benden çok farklı olsalar bile, genellikle başkalarını olduğu gibi kabul ederim. D Y
6. Mucizelerin olabileceğine inanırım. D Y
7. Beni inciten kimselerden intikam almak hoşuma gider. D Y
8. Bir şeye yoğunlaştığımda, çoğu kez zamanın nasıl geçtiğinin farkına varmam. D Y
9. Çoğu kez, yaşamın pek az bir amacı ya da anlamı olduğunu düşünürüm. D Y
10. Herkesin karşısına çıkabilecek sorunlara çözüm bulmakta yardımcı olmak isterim. DY

11. Belki de yaptığımdan daha fazlasını başarabilirim, ancak bir şeye ulaşmak için kendimi gereğinden fazla zorlamada bir yarar görmüyorum. D Y
12. Başkaları endişelenecek bir şey olmadığını düşünseler bile, tanıdık olmayan ortamlarda kendimi çoğunlukla gergin ve endişeli hissederim. D Y
13. İşleri yaparken geçmişte nasıl yapıldığını düşünmeksizin, çoğu kez o anda nasıl hissettiğimi temel alarak yaparım. D Y
14. İşleri başkalarının arzularına bırakmaktansa, genellikle kendi tarzıma göre yaparım. D Y
15. Çoğu kez çevremdeki kimselerle öylesine bağlantılı olduğumu düşünürüm ki, sanki aramızda bir ayrılık yokmuş gibi gelir. D Y
16. Benden farklı düşünceleri olan kimselerden, genellikle hoşlanmam. D Y
17. Çoğu durumda, doğal tepkilerim geliştirmiş olduğum iyi alışkanlıklara dayanır. D Y
18. Bir çok eski arkadaşımın güvenini kaybedecek dahi olsam, zengin ve ünlü olmak için yasal olan hemen her şeyi yaparım. D Y
19. Çoğu kimseden daha çok tedbirli ve deneyimliyimdir. D Y
20. Bir şeylerin yanlış gidebileceğinden endişelendiğim için, çoğu kez yapmakt olduğum işi bırakmak zorunda kalırım. D Y
21. Yaşantı ve duygularımı kendime saklamak yerine, arkadaşlarımla açıkça tartışmaktan hoşlanırım. D Y
22. Çoğu kimseden daha az enerjiye sahibim ve daha çabuk yorulurum. D Y
23. Yapmakta olduğum işe kendimi fazla kaptırıp başka her şeyi unuttuğumdan, çoğu kez "dalgın" olarak adlandırılırım. D Y
24. Ne yapmak istediğimi seçmede kendimi nadiren serbest hissederim. D Y
25. Bir başkasının duygularını, çoğu kez kendiminkiler kadar dikkate alırım.

39. Bırakabilmeyi dilediğim bir çok kötü alışkanlığım var. D Y
40. Sorunlarıma çoğu kez bir başkasının çözüm sağlamasını beklerim. D Y
41. Çoğu kez nakit param bitinceye ya da aşırı kredi kullanıp borçlanıncaya kadar para harcarım. D Y
42. Gelecekte bir hayli şanslı olacağımı düşünürüm. D Y
43. Hafif rahatsızlık ya da gerginlikten çoğu kimseye göre daha geç kurtulurum. D Y
44. Yalnız olmak beni her zaman rahatsız etmez. D Y
45. Gevşemekteyken, çoğunlukla beklenmedik şekilde içgörü (yani olayların altında yatan nedeni keşfederim) ya da anlayış parıltıları hissederim. D Y
46. Başkalarının benden ya da işleri yapma tarzımdan hoşlanıp hoşlanmadıklarına pek aldırım. D Y
47. Herkesi memnun etmek mümkün olmadığı için, genellikle kendim için ne istiyorsam sadece onu edinmeye çalışırım. D Y
48. Görüşlerimi kabul etmeyen kimselere karşı sabırlı değilimdir. D Y
49. Çoğu kimseyi pek de iyi anladığım söylenemez. D Y
50. Ticarete başarılı olmak için sahtekar olmak zorunda değilsiniz. D Y
51. Bazen kendimi doğayla öylesine bağlantılı hissederim ki, her şey bir canlı organizmanın parçasıymış gibi görünür. D Y
52. Konuşmalarda konuşmacı olmaktan çok iyi bir dinleyicimdir. D Y
53. Çoğu kimseden daha çabuk öfkelenirim. D Y

54. Bir grup yabancıyla tanışmak zorunda olduğumda, çoğu kimseden daha sıkılganımdır. D Y
55. Çoğu kimseden daha duygusalımdır. D Y
56. Bazen neler olacağını sezmeme olanak veren bir "altıncı his"e sahipmişim gibi gelir. D Y
57. Birisi beni bir şekilde incitti mi, genellikle acısını çıkartmaya çalışırım. D Y
58. Tutumlarımı, büyük ölçüde denetimim dışındaki etkiler belirler. D Y
59. Her gün amaçlarıma doğru bir adım daha atmaya çalışırım. D Y
60. Çoğu kez, başkalarından daha güçlü olmayı dilerim. D Y
61. Karar vermeden önce işler konusunda uzunca süre düşünmeyi tercih ederim. D Y
62. Çoğu kimseden daha çok çalışırım. D Y
63. Çok kolay yorulduğumdan, çoğu kez kısa uykulara ya da ek dinlenme dönemlerine gereksinim duyarım. D Y
64. Başkalarının hizmetinde olmaktan hoşlanırım. D Y
65. Üstesinden gelmem gereken geçici sorunlara aldırmaksızın, daima her şeyin yolunda gideceğini düşünürüm. D Y
66. Çok miktarda para biriktirmiş olsam dahi, kendim için para harcamakta zorlanırım. D Y
67. Çoğu kimsenin bedensel olarak tehlike hissettiği durumlarda, genellikle sakin olurum. D Y
68. Sorunlarımı kendime saklamaktan hoşlanırım. D Y
69. Kişisel sorunlarımı, çok az tanıdığım veya kısa süre önce tanıştığım

- insanlarla tartışmaktan rahatsız olmam. D Y
70. Seyahat etmek ya da yeni yerler araştırmaktansa, evde oturmaktan hoşlanırım. D Y
71. Kendilerine yardımı dokunamayan zayıf kimselere yardım etmenin zekice olduğunu düşünmüyorum. D Y
72. Bana haksızlık yapmış olsalar dahi, başkalarına haksızca davranırsam huzursuzluk hissederim. D Y
73. İnsanlar genellikle bana nasıl hissettiklerini anlatırlar. D Y
74. Çoğu kez, sonsuza değin genç kalabilmeyi dilerim. D Y
75. Yakın bir arkadaşımı kaybedince, genellikle çoğu kimseden daha çok üzülürüm. D Y
76. Bazen, zaman ve mekanda sonu ve sınırı olmayan bir nesnenin sanki parçasıymışım hissine kapılırım. D Y
77. Bazen başkalarına karşı sözcüklerle açıklayamadığım bir yakınlık hissederim. D Y
78. Bana geçmişte haksızlık yapmış olsalar dahi, başkalarının duygularını dikkate almaya çalışırım. D Y
79. Katı kurallar ve düzenlemeler olmaksızın, insanların her istediklerini yapabilmeleri hoşuma gider. D Y
80. Bana karşı dostça davranmayacakları daha önce söylenmiş olsa dahi, yabancılarla buluştuğumda rahat ve açık sözlü olmayı sürdürürüm. D Y
81. Gelecekte bir şeylerin kötüye gideceği konusunda, çoğu kimseden genellikle daha endişeliyimdir. D Y
82. Bir karara varmadan önce genellikle her şeyi etraflıca düşünürüm. D Y

83. Başkalarına karşı sempatik ve anlayışlı olmanın, pratik ve katı düşünceli olmaktan daha önemli olduğunu düşünürüm. D Y
84. Etrafımdaki tüm nesnelere karşı çoğunlukla güçlü bir bütünlük hissi hissederim. D Y
85. Çoğu zaman "Süperman" gibi özel güçlerimin olmasını dilerim. D Y
86. Başkaları beni çok fazla denetliyor. D Y
87. Öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşmaktan hoşlanırım. D Y
88. Dinsel yaşantılar, yaşamımın gerçek amacını anlamamda bana yardımcı olmuştur. D Y
89. Çoğu kez başkalarından çok şey öğrenirim. D Y
90. Tekrarlanmış uygulamalar, başarılı olmamda bana yardımcı olan, pek çok şeyde iyi olmama olanak vermiştir. D Y
91. Abartılı olan veya gerçek olmayan şeylere dahi, genellikle başkalarını inandırabilirim. D Y
92. Hafif rahatsızlık ya da gerginlikten kurtulmak için daha fazla dinlenme, destek ya da güvenceye gereksinim duyarım. D Y
93. Yaşamın kuralları olduğunu ve hiç kimsenin acı çekmeksizin bunları çığneyemeyeceğini bilirim. D Y
94. Başkalarından daha çok zengin olmak istemem. D Y
95. Dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek için, kendi yaşamımı severek riske ederdim. D Y
96. Bir şey hakkında uzunca süre düşündükten sonra dahi, mantıksal nedenlerimden çok duygularıma güvenmeyi öğrendim. D Y
97. Bazen yaşamımın, büyük bir manevi güç tarafından yönetildiğini düşünürüm. D Y

98. Bana adice davranan birisine genellikle adice davranmaktan hoşlanırım. D Y
99. Son derece pratik ve duygularına göre hareket etmeyen birisi olarak tanınırım. D Y
100. Benim için, birisiyle konuşurken düşüncelerimi düzenlemek kolaydır. D Y
101. Beklenmedik haberlere çoğu kez öylesine güçlü tepki veririm ki, pişmanlık duyduğum şeyler söyler ya da yaparım. D Y
102. Duygusal yakarışlardan (kötürüm kalmış çocuklara yardım istendiğindeki gibi) oldukça çok etkilenirim. D Y
103. Yapabileceğimin en iyisini yapmak istediğim için çoğu kimseden genellikle daha çok zorlanırım. D Y
104. Öyle çok kusurluyum ki, bu yüzden kendimi pek de sevmem. D Y
105. Sorunlarıma uzun vadeli çözümler aramak için çok az zamanım var. D Y
106. Sırf ne yapılacağını bilmediğim için, çoğu kez sorunların gereğine bakamam. D Y
107. Çoğu kez zamanın akışını durdurabilmeyi dilerim. D Y
108. Yalnızca ilk izlenimlerime dayanarak karar vermekten nefret ederim.
109. Biriktirmektense, para harcamayı yeğlerim. D Y
110. Bir öyküyü daha gülünç hale getirmek yada birisine şaka yapmak için, doğruları eğip bükmeyi genellikle iyi beceririm. D Y
111. Sorunlar olsa bile, bir arkadaşlığın hemen her zaman sürüp gitmesine çalışırım. D Y

112. Utandırılır ya da aşağılandığımda etkisinden çok çabuk kurtulurum. D Y
113. Çok gergin, yorgun ya da endişeli olduğum zamanlarda, işlerdeki değişikliklere uyum sağlamam son derece güçtür. D Y
114. İşlerin eski yapılış tarzını değiştirmeden önce, genellikle çok iyi ve gerçekçi nedenler talep ederim. D Y
115. İyi alışkanlıklar edinebilmem için, beni eğiten kişilerden çok fazla yardıma gereksinim duyarım. D Y
116. Duygu-dışı algılamanın (telepati ya da önceden bilme gibi), gerçekten de mümkün olduğuna inanırım. D Y
117. Candan ve yakın arkadaşlarımla çoğu zaman benimle birlikte olmasını isterim. D Y
118. Uzun zaman harcamama karşın pek başarılı olmasam dahi, çoğu kez aynı şeyi yeniden defalarca denemeyi sürdürürüm. D Y
119. Hemen herkes korku dolu olsa bile, ben hemen her zaman rahat ve tasasız kalırım. D Y
120. Hüzünlü şarkı ve filmleri epeyce sıkıcı bulurum. D Y
121. Koşullar çoğu kez beni irademe karşı bir şeyler yapmaya zorlar. D Y
122. Benim için, benden farklı olan insanlara katlanmak güçtür. D Y
123. Mucize denilen çoğu şeyin, sadece şans eseri olduğunu düşünürüm. D Y
124. Birisi beni incittiğinde, intikam almaktansa kibar davranmayı tercih ederim. D Y
125. Çoğu kez yaptığım işin o kadar etkisinde kalırım ki, zaman ve mekandan kopmuş gibi hissederim. D Y

126. Yaşamımın gerçek bir amacı ve önemi olduğunu sanmıyorum. D Y
127. Başkalarıyla olabildiğince iş birliği yapmaya çalışırım. D Y
128. Başarılarımdan dolayı içim rahattır ve daha iyisini yapmak için pek istekli değilimdir. D Y
129. Başkaları pek tehlikeli olmadığını düşünse de, tanıdık olmayan ortamlarda çoğu kez gergin ve endişeli hissederim. D Y
130. Tüm ayrıntıları bütünüyle düşünmeksizin, çoğu kez iç güdülerimi, önsezi ve sezgilerimi izlerim. D Y
131. Başkalarının benden istediklerini yapmayacağım için, çoğu kez benim aşırı bağımsız olduğumu düşünürler. D Y
132. Çoğu kez etrafımdaki tüm kişilerle güçlü manevi ve duygusal yakınlığım olduğunu hissederim. D Y
133. Benden farklı değer yargıları olan insanları sevmek, benim için genellikle kolaydır. D Y
134. Başkaları benden daha fazlasını beklese dahi, olabildiğince az iş yapmaya çalışırım. D Y
135. İyi alışkanlıklar benim için "ikinci mizaç" olmuştur ve hemen her zaman otomatik ve kendiliğinden davranışlardır. D Y
136. Başkalarının bir şey hakkında, benden daha çok şey bilmelerinden, genelde rahatsızlık duymam. D Y
137. Genellikle kendimi başkalarının yerinde hayal etmeye çalışır, böyle onları daha iyi anlayabilirim. D Y
138. Tarafsızlık ve dürüstlük gibi ilkeler yaşamımın bazı yönlerinde pek az rol oynarlar. D Y
139. Para biriktirmede çoğu kimseden daha iyiyimdir. D Y

140. İşler yolunda gitmediğinde hemen başka etkinliklere daldığım için, kendimi nadiren öfkelenmiş ve engellenmiş hissederim. D Y
141. Çoğu kimse önemli olmadığını düşünse bile, çoğu kez işlerin değişmez ve düzenli biçimde yapılmasında ısrar ederim. D Y
142. Hemen her sosyal durumda, kendimi oldukça güvenli ve emin hissederim. D Y
143. Özel düşüncelerimden nadiren söz ettiğimden, arkadaşlarım duygularımı anlamakta güçlük çekerler. D Y
144. Çoğu kimse bana yeni ve daha iyi bir yol olduğunu söylese bile, işleri yapış tarzımı değiştirmekten nefret ederim. D Y
145. Bilimsel olarak açıklanamayan şeylere inanmanın, akıllıca olmadığını düşünürüm. D Y
146. Düşmanlarımdan acı çektiğini hayal etmekten hoşlanırım. D Y
147. Çoğu kimseden daha fazla enerjim var ve daha geç yorulurum. D Y
148. Yaptığım her işte ayrıntılara dikkat etmekten hoşlanırım. D Y
149. Arkadaşlarım her şeyin yolunda gideceğini söyleseler dahi, endişeye kapılarak yapmakta olduğum işi bırakırım. D Y
150. Çoğu kez herkesten daha güçlü olmayı dilerim. D Y
151. Genellikle ne yapacağımı seçmede serbestimdir. D Y
152. Çoğu kez kendimi yapmakta olduğum işe o kadar kaptırırım ki, bir an nerede olduğumu unuturum. D Y
153. Bir ekibin üyeleri, paylarını nadiren dürüstçe alırlar. D Y
154. Birkaç saat sessiz ve hareketsiz kalmaktansa, çoğu zaman riskli şeyler (planörle uçmak ya da paraşütle atlamak gibi) yapmayı tercih ederim.

- D Y
155. Çoğu zaman dürtüsel olarak o kadar çok para harcarım ki, tatil yapmak gibi özel durumlar için bile para biriktirmek bana güç gelir. D Y
156. Başkaları memnun olacak diye kendi bildiğimden şaşmam. D Y
157. Yabancılarla birlikteyken hiç sıkılğan değilimdir. D Y
158. Çoğu kez arkadaşlarımlın arzularına boyun eğirim. D Y
159. Zamanımlın çoğunu, gerekli gibi görünen, ancak benim için gerçekte önemsiz olan seylere harcarım. D Y
160. Neyin doğru neyin yanlış olduğuna ilişkin dinsel ya da ahlaki ilkelerin, ticari kurallarda çok etkili olması gerektiğine inanmam. D Y
161. Çoğu kez başkalarının yaşantılarını daha iyi anlamak için, kendi yargılarımlı bir kenara koymaya çalışırım. D Y
162. Alışkanlıklarım, amaçlarımla ulaşmakta çoğunlukla engel olur. D Y
163. Dünyayı daha iyi bir yer yapmak için; savaş, yoksulluk ya da haksızlıkları önlemeye çalışmak gibi kişisel fedakarlıkları gerçekten de yaptım. D Y
164. Gelecekte olabilecek kötü şeyler hakkında hiç endişelenmem. D Y
165. Kendi denetimimi yitirecek kadar, hemen hiç heyecanlanmam. D Y
166. Düşündüğümde daha uzun sürerse, çoğu kez o işi bırakırım. D Y
167. Başkalarının benimle konuşmalarını beklemektense, konuşmaları

- kendim başlatmayı tercih ederim. D Y
168. Bana yanlış yapan birisini, çoğu zaman çabucak bağışlarım. D Y
169. Davranışlarımı, büyük ölçüde denetimim dışındaki etkiler belirler. D Y
170. Yanlış bir önsezi ya da hatalı bir ilk izlenim nedeniyle, çoğu kez kararlarımı değiştirmek zorunda kalırım. D Y
171. İşlerin yapılması için, bir başkasının ön ayak olmasını beklemeyi tercih ederim. D Y
172. Genellikle başkalarının görüşlerine saygı duyarım. D Y
173. Yaşamdaki rolümün berraklaşmasına yol açan, kendimi çok coşkulu ve mutlu hissettiğim yaşantılarım olmuştur. D Y
174. Kendim için bir şeyler satın almak eğlendiricidir. D Y
175. Olağandışı şeyleri algılayabildiğime, hissettiğime inanırım. D Y
176. Beynimin düzgün çalışmadığına inanırım. D Y
177. Yaşamım için koyduğum belli amaçlar, davranışlarıma güçlü şekilde yol gösterir. D Y
178. Genellikle başkalarının başarısına ön ayak olmak aptalcadır. D Y
179. Çoğu kez sonsuza değin yaşamak isterim. D Y
180. Genellikle, başkalarından ayrı kalmaktan hoşlanırım. D Y
181. Hüzünlü bir film seyrederken, ağlama ihtimalim çoğu kimseden daha fazladır. D Y
182. Hafif rahatsızlık ya da gerginlikten çoğu kimseye göre daha çabuk

- kurtulurum. D Y
183. Cezalandırılmayacağımı hissettiğimde, kuralları ve düzenlemeleri çoğu kez ihlal ederim. D Y
184. Ayartıcı durumlara karşı kendime güvenebilmem için, iyi alışkanlıklar geliştirmemi sağlayacak çok sayıda uygulama yapmam gerekir. D Y
185. Keşke başkaları bu kadar çok konuşmasalar. D Y
186. Önemsiz ya da kötüymüş gibi görünseler bile, herkes itibar ve saygı görmelidir. D Y
187. Yapılması gerekli olan işleri sürdürebilmek için, çabuk karar vermekten hoşlanırım. D Y
188. Yapmaya çalıştığım şeylerde, şansım genellikle açıktır. D Y
189. Çoğu kimsenin tehlikeli diye nitelendirebileceği şeyleri (ıslak ya da buzlu bir yolda hızlı araba kullanmak gibi) kolayca yapabileceğime dair genellikle kendime güvenirim. D Y
190. Başarılı olma şansı olmadıkça, bir şey üzerinde çalışmayı sürdürmede bir yarar görmüyorum. D Y
191. İşleri yaparken yeni yollar araştırmaktan hoşlanırım. D Y
192. Eğlence ya da heyecan için para harcamaktansa, biriktirmekten zevk alırım. D Y
193. Bireysel haklar, herhangi bir grubun gereksinimlerinden daha önemlidir. D Y
194. Kendimi, ilahi ve olağanüstü bir manevi güçle temas içinde hissettiğim yaşantılarım oldu. D Y
195. Ansızın, var olan herşeyle berrak ve derinden bir aynılık duygusu hissettiğimepeyce coşkulu anlarım oldu. D Y
196. İyi alışkanlıklar, işleri istediğim şekilde yapmamı kolaylaştırır.

197. Çoğu kimse benden daha çok çare bulucu görünür. D Y
198. Sorunlarım için, çoğu kez başkalarını ve koşulları sorumlu tutarım. D Y
199. Bana kötü davranmış olsalar bile, başkalarına yardım etmekten hoşnutluk duyarım. D Y
200. Çoğu kez, tüm yaşamın kendisine bağlı olduğu manevi bir gücün parçasıymış hissine kapılırım. D Y
201. Arkadaşlarla birlikteyken dahi, duygularımı çok fazla açmamayı tercih ederim. D Y
202. Kendimi zorlamaksızın, tüm gün boyunca genellikle bir şeylerle "meşgul" kalabilirim. D Y
203. Başkaları çabuk bir karar vermemi isteseler bile, karar vermeden önce hemen her zaman tüm olgular hakkında ayrıntılı düşünürüm. D Y
204. Bir şeyi yanlış yaptığımı anladığımda, sıkıntıdan öyle kolayca kurtulamam. D Y
205. Çoğu kimseden daha mükemmeliyetçiyimdir. D Y
206. Bir şeyin doğru mu yanlış mı olduğu, sadece bir görüş meselesidir. D Y
207. Şimdiki doğal tepkilerimin, genellikle ilkelerim ve uzun vadeli amaçlarımla tutarlı olduğunu düşünürüm. D Y
208. Tüm yaşamın, bütünüyle açıklanamayacak bir manevi düzen ya da güce bağlı olduğuna inanırım. D Y
209. Bana kızgın oldukları söylenmiş olsa bile, yabancılarla tanıştığımda güvenli ve rahat olacağımı düşünürüm. D Y
210. İnsanlar yardım, sempati ve sıcak bir anlayış bulmak için bana

- yaklaşmanın kolay olduğunu söylerler. D Y
211. Yeni düşünceler ve etkinliklerden heyecan duymada, çoğu kimseye göre daha geriyimdir. D Y
212. Bir başkasının duygularını incitmek için dahi olsa, yalan söylemekte sıkıntı yaşarım. D Y
213. Hoşlanmadığım bazı insanlar var. D Y
214. Herkesten daha fazla hayran olunmak istemem. D Y
215. Sıradan bir şeye bakarken, çoğu kez olağan üstü bir şey olur ve sanki onu ilk kez görüyormuşum duygusuna kapılırım. D Y
216. Tanıdığım çoğu kimse, başka kimin incineceğine aldırmaksızın, yalnızca kendisini düşünür. D Y
217. Yeni ve alışılmadık bir şey yapmak zorunda olduğumda, genellikle gergin ve endişeli hissederim. D Y
218. Çoğu kez kendimi tükenmişlik sınırına dek zorlarım ya da yapabileceğimden daha fazlasını yapmaya çalışırım. D Y
219. Kimileri para konusunda aşırı cimri ya da eli sıkı olduğumu düşünür. D Y
220. Mistik yaşantı söylentileri, muhtemelen sadece birer hüsnü kuruntudan ibarettir. D Y
221. Sonucunda acı çekeceğimi bilsem bile, irade gücüm çok güçlü ayartmaların üstesinden gelemeyecek kadar zayıftır. D Y
222. Herhangi birisinin acı çektiğini görmekten nefret ederim. D Y
223. Yaşamda ne yapmak istediğimi biliyorum. D Y
224. Yaptığım işin doğru mu yanlış mı olduğunu düşünüp taşınmak için, düzenli olarak zaman ayırırım. D Y

225. Çok dikkatli olmazsam, benim için işler çoğu kez ters gider. D Y
226. Kendimi keyifsiz hissettiğim zamanlarda, yalnız kalmak yerine arkadaşlarla birlikte olmak daha iyi hissetmeme neden olur. D Y
227. Aynı şeyi yaşamayan birisiyle duygularımı paylaşmanın, mümkün olmadığını düşünürüm. D Y
228. Çevremde olup bitenlerden bütünüyle haberdar olmadığım için, başkalarına çoğu kez sanki başka bir dünyadaymışım gibi gelir. D Y
229. Keşke başkalarından daha iyi görünüşlü olsam. D Y
230. Bu anket formunda çok yalan söyledim. D Y
231. Arkadaş canlısı oldukları söylenmiş olsa bile, genellikle yabancılarla tanışmak zorunda kalacağım sosyal ortamlardan uzak dururum. D Y
232. Baharda çiçeklerin açmasını, eski bir arkadaşı yeniden görmek kadar severim. D Y
233. Zor durumları, genellikle bir meydan okuma ya da fırsat olarak değerlendiririm. D Y
234. Benimle ilgili kimseler, işleri benim tarzıma göre yapmayı öğrenmek zorundadırlar. D Y
235. Sahtekar olmak, yalnızca yakalandığınızda sorun yaratır. D Y
236. Hafif rahatsızlık ve gerginlikten sonra dahi, çoğu kimseden daha fazla güvenli ve enerjik hissedirim. D Y
237. Herhangi bir kağıdı imzalamam istendiğinde, herşeyi okumaktan hoşlanırım. D Y
238. Yeni bir şeyler olmadığında, genellikle heyecan ya da coşku verici bir şey aramaya başlarım. D Y
239. Bazen keyifsiz olurum. D Y

240. Ara sıra insanların arkasından konuşurum. D Y

ÖZGEÇMİŞ

Ayşe KUZU

Tel: 0 (248) 233 82 97

0 (530) 631 09 77

Adres: Bahçelievler mah. Şehitler cad. No:8 Daire:7 Yıldız apt.

Burdur/ Merkez

Doğum Tarihi : 14.07.1992

Doğum Yeri : Burdur

Uyruğu : T.C.

Medeni Hali : Bekâr

Eğitim Durumu :

2016

Marmara Üniversitesi

Aile Danışmanlığı

2015 - 2017

İstanbul Gelişim Üniversitesi

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Eğitimi

2010 – 2015

İstanbul Fatih Üniversitesi

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık İngilizce (5 yıl)

2006 – 2010

Özel Altınbaşak Koleji Anadolu Lisesi (Isparta)

Lise (Türkçe – Matematik)

2003 – 2006

Özel Alpaslan Alican Koleji (Burdur)

Ortaöğrenim

1999 – 2003

Özel Özkarağöz Koleji İlköğretim (Burdur)

İlköğretim

Yabancı Diller :

İngilizce

(Çok İyi Seviyede)

Staj _____ :

2016 **Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi (İstanbul)**

2015

Avcılar Gümüşpala Lisesi (İstanbul)

10 Haftalık Staj (Öğrencilerle birebir görüşmeler, sunum hazırlama ve bilgilendirme)

2013

Beylikdüzü ilköğretim Okulu (İstanbul)

6 Haftalık Staj (Psikolojik Danışman ile birlikte Anket değerlendirmeleri ve puanlamaları yapıldı)

Katıldığı Kurslar:

2017

Padem Psikoloji

- Oyun Terapisi
- Wisc-r Zeka testi
- BDT Yaklaşımıyla OKB Tedavisi

2016

Psikiyatri ve Psikoloji Bilimleri Enstitüsü

- Goodenough Harris Bir İnsan Çiz Testi
- Bender Gestalt Görsel Motor Algılama Testi
- Luisa Duss Psikanalitik Öykü Tamamlama Testi
- Porteus Labirentleri Zeka Testi
- Kent E.G.Y. Testi
- Catell 2A Zeka Testi
- Metropolitan Okul Olgunluğu Testi
- Amerika P.D. Hiperaktivite Ölçeği

PsikoTerap-İst

2016

- MMPI (Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri)

Türk Psikologlar Derneği

- Denver Gelişim Tarama Testi

Kim Psikoloji Ruh Sağlığı Derneği

- D2 Dikkat Testi
- Frankfurter Dikkat Testi
- Frostig Görsel Algı Testi
- Burdon Dikkat Testi
- Gesell Gelişim Figürleri Testi
- Kelime Söyleyiş Testi
- Peabody Resim Kelime Eşleştirme Testi

Tüm Testler İçin Uygulayıcı Sertifikam Bulunmaktadır.

2015

Sürekli Eğitim ve Kalite Derneği

- Nlp ile Liderlik ve Zaman Yönetimi
- Stres ve Zaman Yönetimi
- Etkili İletişim Beden Dili ve İmaj Yönetimi
- Etkili Konuşma ve Diksiyon
- Takım Çalışması ve Yönetim Becerileri
- Cv Oluşturma ve Mülakat Teknikleri

2014

Newyork/America

EF Education First International Language Centers

İngilizce Dil Okulu

2011

Fatih Üniversitesi

Fakülte Okul İşbirliği Çalıştayı "REHBERLİK"
Oturumu İnsanları Etkileme Sanatı, İletişim, Beden Dili, ve Medya Sektöründe
Kariyer

Bilgisayar Bilgisi :

* Word – Excel

* Powerpoint

Referanslar _____ : İstendiği takdirde verilecektir.

